

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs rövid sor egyenként 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér

Nyitáskor 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 997.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, február 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Az öreg szertartás.
- A Vajda beszél.
- Tettenért tejjhamiltók.
- Szabósztrájk készül.
- A házszabályrevízió.
- Bank a holdban.
- A miniszteriumok életuntjal.
- Tífuszjárvány a fővárosban.
- Katona a börzén.
- A Polónyi-ügy Pozsonyban.
- Kardpárba párbaj nélkül.
- Tavaszi felé.
- Lángokban álló kávéház.
- A cipészstrájk utójátéka.
- Tárca: Jön a fejedelem. Irta: Kotzó Jenő.

Az öreg szertartás.

Arad, február 25.

Szükség, értelm és belső jelentőség nélkül való szokás, amelyet a törvényrendelkezései folytán a város holnap követni fog. Azoknak az ódon időknek itt üledett maradéka, amikor a közigazgatás tisztviselőinek állása nem alakult ki végképen. Bizonytalan volt, hogy tisztesség, társadalmi megbecsülés, a bizalomnak rendjele volt, vagy pedig kenyér, érdeme és haszna szerint való fizetést váró munka. Ma azonban ez már nem bizonytalan, nem kétséges. A közigazgatási tisztviselő állása: kenyér, még pedig nem is kellően megfizetett kenyér. Hiszen ép az, hogy a városok költségvetését évről-évre a személyi kiadások növekedése, a fokozatos fizetésjavítások, lakbér-rendezések, pótlékok s hasonlók drágítják meg, — ez mutatja, hogy a közigazgatásból végleg

kiveszttek, akiknél a nemes ambíció kielégítése volt a fő, a fizetés mellékes. S miután ilyenek nincsenek, — elveszett az erkölcsi jog arra, hogy a törvényhatóságok ezt a kenyeret hat-hat évenként, hacsak pusztá szeszélyből is, elvehessék a tisztviselők szájától. A bizalmat lehet csereberélni, de amikor a törvényhatóság meglett férfiakat valamely pályához kötött, ezzel felelősséget is vállalt magára. A felelősséget pedig nem békíti ki azzal, hogy a tisztujtás jogán, de igazi ok nélkül elejtett tisztviselőnek szegényes nyugdíjat vet oda.

Szerencsére a törvényhatóságok nem veszik komolyan ezt a jogot s a város holt napi tisztujtása, megüresedő állások híján, körülbelül csak avult szertartás lesz. Egyetlen ember van, aki ezt kétségbe vonja: bizonyos Huft István nevű, tudja Isten hol rejtőző valaki, aki a város összes állásait megpályázta. Ezt az embert kétségtelenül muzeumba kellene küldeni, mint az utolsó embert, aki föltétlenül hisz a csodákban. Ha ilyenek nem esnek, a tisztujtás esemény nélkül pereg le, — s új megpecsételése lesz annak a tételnek, hogy tisztujtásra nincs szükség. Ha már az állami közigazgatást a mi sajátos államjogi helyzetünk miatt nem lehet megvalósítani, — mért nem választja a törvényhatóság életfogytig, a munkabírásuk határáig a tisztviselőket? Annál inkább jogosult ez a kérdés, mert ha ez által azt biztosabbá tenné, talán értékesebb, jobb anyagot lehetne a közigazgatásba olvasztani.

Mégis, egy résen mintha mégis érvé-

nyesülni akarna az elavult, igazságtalan jog, a tisztujtás joga. Hire jár, hogy Bedő Árpád dr.-t, akinek ismeretes fegyelmi ügyét nemrég fejezték be, a törvényhatóság egy része ki akarja buktatni a községi bírói állásból. Bennünket a községi bíróhoz nem köt több rokonszenv, töle nem választ el nagyobb ellenszenv, mint a város többi tisztviselői irányában. De a kibuktatása kegyetlen precedens lenne ép a tisztviselőkre nézve. Az ő fegyelmi ügye, amelyben különben is egy igen apró rovat akartak vizilóvá dagasztani, befejeztetett s a fölmentésével végződött. Nincsen jog tehát arra, hogy eddig viselt, mulasztások nélkül betöltött állására ne jelöltessék s a törvényhatóságnak nincs oka, hogy állásától megfossza. Hallottuk, hogy a város tisztikara bizonyos részének vele szemben jogos ellentétei merültek föl: nos, ha ezekben Bedő is a hibás, az illető tisztviselők nem követelhetik az ő fejét, az ő kenyerét elégtételül. A törvényhatóság ne avatkozzék be ezekben a kanapé-pörökbe s ne ültesse el annak a magvát, hogy hat-hat esztendőnként az egyes tisztviselőket meglevő állásaikból kiugratni próbálják. Ha már a divatment, parókás törvény előírja a tisztujtásokat, iartsa meg azokat, de ne csináljon belőle egyebet, mint a micsoda: formát. A tisztujtás — hacsak természetes uton gazdátlaná lett állásokról is nincs szó — ne legyen alkalma a jelöltek, az aspiránsok tusakodásának, ne adjon módot se a szeszélynek, se a személyi indulatoknak, hogy tisztviselőket hivataluktól megfosszanak. Abban a köz-

Jön a fejedelem . . .

Irta: Kotzó Jenő.

1.

Az á . . . i határban úgy este felé szörnyű puffogásra rebent szét a munkás népség. A vászoncselédék sikoltozva hagyták ott a kender s csak egyre kiabálták: — Jönek a labancok! Jönek a labancok! . . .

Azért ne higye valaki, hogy ez az ijedelem gyávaságból eredt. Á . . . népének egy por-szemnyit ija-fija sem ijedt meg soha a maga árnyékától: hát még a labancától! Csak hogy odahaza nyitva minden porta, öregek, gyerekek örzik csak a falut. Aki győzte a robotot, mind a fejedelem táborába állott. Egy szó, mint száz: az á . . . i menyecskek és leányok nem futamodtak meg, csak falut védeni igyekeztek haza.

Közel a Tiszához nézett farkasszemmel a kuruc és labanc. Vorték a sátort éjjeli szállásra. Alig tíz-husz kellett kuruc részről: tán százan sem voltak a tenger labanccal szemben. Aztán hogy néztek ki! A mente, a nadrág tarka a sok föltől. Hogy mi volt a színök, a jó Isten tudná. Kalpagjukat a nap kiszitta fakóra; lábukon a csizma csfatokban lógott. — akár ne lett volna! Istenem, ha Árpád felkelne sirjából, megtagadná népét, ha ilyen a java. Főris Simon volt a hadnagyuk, vezérük. Róla

is szegényről, — szánalmas volt nézni, — hogy lerongyolódott minden.

Elfelelt a két tábor, csak az örtűzek pislogtak egyet-egyet. Simon nem feküdt le, pedig fáradt volt az istenadta. Négy nap óta szoritja a labanc őket. Hisz tizannyian lehetnek! S ez még a kisebb baj. Kifogyott a poruk, az elemózsia nagyon szűken futja, zsoldot meg hét-számra csak jó szóval adhat . . .

Busan horgasztotta le a fejét, mit is tehetett mást! Aztán elnyomta az álmot.

Kivül már dörögött a hajnal, mikor Simont nagy lármá verte föl álmából. Egy pillanat alatt kívül termett. A kurucok valamennyien talpon, egy tömegben. Középen egy tokas, a körül rajongtak. Simon bevárta a sátor előtt őket, mert látta, hogy felé igyekeznek. Egyikőjük, Gerő Bálint kivált a tömegeből és Simon elé lépett.

— Hadnagy uram, — kezdte, — azt szeretnénk tudni, meddig akarja még húzni ezt a meddő harcot? Fáradtak, éhesek vagyunk, zsoldot sem kaptunk már több, mint husz nap óta s a löporunk fogytán . . . Ugy kell elpusztulnunk, mint a kiverit vadnak, mintha nem is a sajátunk volna ez az ország . . .

Simont nem lepte meg nagyon ez a kifakadás. Várta ezt már régen. Mégis a harag föl-korbácsolta a véré, amiért épen Bálintból tört ki a lázadó szó, holott hívségében annyira megbízott. Pár pillanatig szólni sem tudott, de a kurucok mind morogva követelték a választ.

— Bálint! — szólott hát Simon keserűen — vond vissza a lázadó szót, nem illik szájadba. Ilyen hazafisággal bizony elpusztul az ország. Nem resteléd magad önön magad előtt!

— Uram, ha magam volnék . . . De ládd, kik itt körülállnak, mindet agyongyötörte a sok fáradtság. S miért? . . .

— Kurucok! Vitézek! — kiáltotta Simon — álljon elő, akinek baja van közületek.

S a kurucok egy torokkal viszonzták: — Éhesek vagyunk! Elpusztulunk! . . .

Simon megrejtent ettől a felszudulástól. Honnan teremtesse elő a megváltó aranyakat és az ennivalót? Amijök volt, majdnem mind felették, a labanc meg folyton a nyomukban, nincsen maradásuk sehol . . .

Bálint meg egy pár szót szólott: — Hadnagy uram, az éhség nagy ur és erősebb megannyi labancnál! . . . Ime itt ez a küldönc — s rámutatott a közrefogott tokosra — aranyakat kínál s cifra dolmányt . . . Ha átme gyünk, meglesz minden napra a teljes kalácsunk . . . Még egy napot várunk, ha nem segít rajtunk — Isten látja lelünk — nem szívesen, de át kell partolnunk . . .

Simon pedig meg sem kísérelte a további lebeszélést az árulásról. Sokkal jobban ismerte vitézt, hogysem ilyen uton próbálkozott volna maradásra bírni őket. Csupán a küldöncöz volt még egy pár szava:

igazgatásban, a mely modern csapásokon igyekeznek haladni, a mely pályával kínálja a tehetséget, a munkabírást, a hivataltól való elmozdításnak csak két oka lehet: a bűn, vagy a hasznavehetetlenség. Az elsőnek a fegyelmi eljárás az útja, a másikkak a nyugdíjazás. De sohase a restauráció véletlene, kortes-eredménye.

Annyira üres ceremónia ez a tisztujítás, hogy az ünnepies szavak is fölöslegesekek azokkal szemben, a kiket a város holnap hat évre újra tisztviselőivé választ. Legfőleg annyt: ha az elődeiktől, a kiket családi tradíciók, nemes ambíciók vezettek a város szolgálatába, örökölték valamit, a mi pályájukat mégis többé avatná az egyszerű kenyérkeresetnél, ha a tisztujítás perceiben a szívüket átjárja valami meleg fölbuzdulás, nos, akkor azon igyekezzenek, hogy a legközelebbi tisztujításnál szebb hat esztendőre nézhessen vissza a város!

A vajda beszél.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 25.

A folyosón legelsőbben is konstatáltatott, hogy a buffe-pincérek sztrájkja még mindig tart. A háznagy el van keseredve és kijelentette, hogy állja a harcot. Pincérekké nevezette ki a Ház két szolgáját s szervezett pincért a buffe-be be nem enged.

A legelső látogató ma is Eötvös Károly. Nagy György magasodik ki mellette s nemsokára már hallgatósága kerül. Köztük Simkó és Babocsay.

— No, vajda, — szól Simkó, — tudom, hogy lefőzöd Nagyókat. Beszédet mondasz a revizió ellen.

— No, emiatt ne aggódj! — válaszol a vajda.

Aztán hírül hozzák, hogy Andrássy Gyula gróf beszédre készül. Hát ezt a beszédet kritizálatlan nem hagyhatja Eötvös. Tán bevárja, hogy előbb Andrássy szóljon.

Andrássy is így gondolkozik, jegyezte meg valaki. Ő meg azt várja, hogy a te beszédedre

reflektálhasson. Ha ilyen fajta paktum csakugyan létesülne, ugy se Eötvös, se Andrássy nem beszélne, hanem kívárnák egymást legalább addig, amíg a reviziót megszavazzák.

De a paktum nem teljesedett be.

Bizonyos, hogy Andrássy ma beszélni fog és ha telik az időből, beszélni fog Eötvös Károly is.

Az ülés megnyitásakor egy kis kellemetlen incidens is keletkezett. Nagy György kérte Hammersberg jegyzőt, hogy a szónokok közé iktassa Eötvös Károly nevét is.

Az ideges jegyző akadékoskodott:

— Te nem vagy Eötvös Károly. Jelentkezék ő maga.

Es az erőszakoskodás még a legjámorabb lelkületűekben is visszatetszést keltett s Justh Gyula maga sietett a rendelkezéssel, hogy a jegyző teljesítse a kötelességét.

Részletes tudósításunk:

(A nemzetiségiek.)

Justh Gyula 10 órakor megnyitja az ülést. Polit Mihály: Az indítvány ellen fog alállást. Szerinte nem a horvát obstrukció oka a házszabályreviziónak. Mert ha így volna, akkor ez Tisza István rehabilitálása lenne. Az obstrukció megvan minden parlamentben s ezért a házszabályrevizió kétélű fegyverét nem szabad alkalmazni. Azt beszélik, hogy a revizió a választási reform miatt szükséges. Még nem ismerjük a választási reformot. Azt hiszi, hogy a demokratikus eszmék hiányozni fognak a reformból. Ha a választói reform matematikai alapon nyugszik, az nem is általános választói jog. A mostani rendszer nem más, mint a velencei uralom. A tervezett házszabály akkor is veszedelemes volna, ha Magyarország egészen független állam is. Azt lejtogeti, hogy az elnökök igen önkényesen bánnak annak a megállapításával, mikor tér el valaki a tárgytól. Az például határozottan eltérés volna a tárgytól, ha ő most a Szandzsák-vasutak jelentőségét tárgyalná. Nemsokára azután csakugyan eltért alaposan a tárgytól.

Elnök (csöngel): Kérem a képviselő urat, közeledjék a tárgyhoz. Mert most már épen ott van a Szandzsák-vasutaknál. (Derűtlenség.)

Polit Mihály: Nem fogadja el az indítványt.

(A belügyminiszter beszéde.)

Andrássy Gyula gróf: Az indítvány mellett foglal állást. A legtöbb felszólaló első kifogása az volt, hogy a koalíciónak nincs erkölcsi joga a házszabályrevizióra. Azt szokták mondani, csinálja ezt Tisza. Így csak Tisza István gróf lehetne miniszterelnök Magyarországon. Most a koalíció a többség. A politikában a következetesség nem a legfontosabb kö-

telesség. A többségnek feladata elsősorban mindazt megtenni, amit az ország tőle kíván. De a koalíció elvi ellentétbe multjával nem kerül, ha a házszabályrevizióhoz nyul. A koalíció nem a házszabályrevizió ellen való küzdelemben lett többség, mint némelyek mondták. Ő és társai, akik a november 18. miatt hagyták ott a szabadelvűpártot, mindig hívei voltak a házszabályrevizió gondolatának. Felolvassa akkori nyílt levelét, mely szerint akkor is, amikor kilépett a szabadelvűpártból, akkor is követelte a házszabályreviziót. (Zaj.) Azt hallja mindenünnen, mi van a függetlenségi párttal. Lengyel Zoltán rámutatott arra, hogy az akkori ellenzők a limine visszaautasították Tisza István kívánságát, hogy a házszabályrevizióra 21-es bizottságot küldjenek ki. Ennek taktikai oka volt. Mikor Tisza ugral levelével felhaborította az ellenzőket, ez tudta, hogy elhalál harc küszöbén áll, hogy a kormány skrupulusait tekintetbe venni fogja. Ezért utasította viseza az akkori ellenzők a házszabályreviziót. Akkor Kossuth Ferenc kifejtette, hogy a függetlenségi párt bizonyos esetekben hajlandó a házszabályrevizióra, ha az összekapcsolják a választói reformmal. Ugyanígy beszélt Rakovszky István is. Ő Tisza végső napjaiban háromnapos tárgyalást folytatott az akkori ellenzők vezérével s megállapodott velük. Lengyel Zoltán azt mondja, hogy ő hat órával következetlen, mert akkor 10 órát követelt, ma 16-ot. Ez nem áll. Akkor is, most is, a permanens ülések mellett volt, de lemondott a követeléséről, mert nem tudta kivinni. Az igaz, hogy most nincs junktim a választói joggal. De ez a revizió csak arra az új országgyűlésre érvényes, mely az általános választói jog alapján ül össze. Hogy mennyire képzelhető el ma már a parlamenti váltógazdaság, annak bizonyossága, hogy Lengyel Zoltán egyik pártközi konferencián azt mondta, nem tudja, vajon az új házszabályokat nem ő fogja kezelni? Szükséges a házszabályrevizió, mert szomorú volna, ha az új rendszernek az volna a következtése, hogy a magyar parlament megszűnik magyarnak lenni. Szomorú, ha a függetlenségi-párt nem tudja megszerezni azt, a mit akar, de elveti azt, ami meg volt. Lengyel Zoltán kérdezi, ki a javaslat, ki csinálta. Ő tiszta vizet akar a pohárba. Ez nem kormányjavaslat, mert a házszabályrevizió a Ház belügye. De a miniszterek, mint magyar képviselők véleményét formálhatnak e kérdésben s épen szóló volt az, aki sürgette az indítványt. Ő bizonyára egyike volna azoknak, akik megbuknának, ha az indítvány nem volna meg. Mert ő úgy találná, megszűnt ezzel a harmónia közte és a Ház közt. (Mozgás.)

Azt mondják, a nemzetiségi és a horvát kérdés nem lehet a házszabályrevizió oka s lécsből rendelték meg a dolgot. Kijelentheti, hogy ő nem kapott megbízást erre a királytól.

— Eredj haza, — mondá — holnap hajnalban magam vezetem át vitélzetet a császár pártjára, ha ők ugy kívánják. De, ha harangszóig odaát nem leszünk, tudhatjátok, hogy az aranyotok nem kell, harcolunk halálig.

A lázongó kurucok kissé megnyugodva oszlottak széjjel sátraikba.

II.

Délre a faluból hatalmas társzekér hozta a sok enniivalót. Volt vig lakomázás, mert hisz ettől kezdve mindig jó lesz soruk. Csak Simon volt szótalan, kedvtelen. Volt még öt forintja, azon löprengett hát, hogyan tudná ezzel megvenni a — katonáit? Hiába, hanyatlóban volt már a Rákóczi csillaga! . . . A francia segítség elmaradt, mindenfelé győz a tulnyomó labancság . . .

Aki az elemózsiát hozta, Gáspárnak hívták az öreg szekereset. Simon magához szólította. A fél karja helyén üresen lógott a kabát uja, nyílt tekintetéből vitézség sugárzott. Hogy is ne! Hiszen allg jó pár éve a Tököly katonája volt ő, ép oly vitész kuruc, mint akárcsak Simon. Ugy hagyta el a fél kezét ura, fejedelme oldalánál, — de azért nem bánja. Hej, ha még megvolna, bezzeg a Rákóczi táborát szolgálná mostan.

Mikor Simon elpanaszolta az öreg kurucnak sorsukat, csak hogy sirva nem fakadt az öreg.

— Baj, baj! — dünnyögte és maga elé bámult. Elgondolkodott. Majd hirtelen felemelkedett, szeme belső örömtől csillogott, odanyújtá megmaradt félkezét Simonnak s biztatónan mondta:

— Ne csüggedjen nagy, jó uram! Hej, tapasztalt harcos vagyok, ismerem a beste tokast. Bizzék bennem! . . .

És elsietett.

Simon megmosolyogta a jó öregét. Ugyan, hogy segíthet rajtuk, szegény feje? S a nap hamar mulott, sokkal hamarabb, mint máskor. A kis kuruc sereg türelmetlenül várta a reggelt.

Az első hajnalsugár már talpon találta mindannyiukat. Simon felszedette a sátrakat, fegyverbe parancsolta a vitézeket s vérző szívevel nézte, mint ujong a najdan félelmetes, labancverő sereg a szabadulásán. Maga a vérrel allg-allg, hogy birt, mind az arcába szökött; szégyene égette. De hát mit tehet mást! Így még tán lesz módja jó urán segíteni, amugy fejét vennék sejt katonái. Hej, be szomorú is, mily sorsra jutottak! . . . És épen induló félben voltak, mikor a faluban megkondultak a harangok. Simon elsápadt, mert hisz már ott kellene lenniük labanc részen; a táboron elégtelen moraj futott végig. . . . E pillanatban kendőket lobogtatva, futott elébük a falu népe s tele torokkal kiabáltak a babonás szót:

— Jön a fejedelem! . . . Jön a fejedelem! . . .

Egy szivdobbanás s a pár perccel ezelőtt hűtlenségben járó, kis kuruc sereg szuronyt, kasztát, — kinek amije volt, — az ellenségre fogva, dörgő „hurra” kiáltással éhes farkas módra csapott rá az ijedt tokásokra.

— Jön a fejedelem! Rajta kurucok! Előre! — hangozott a bátorító szó mögöttük. A labanc meg ennek hallatára elhánnya puskáját, elhánnya a kardját, csak hogy könnyebb legyen a menekülése. Hanyat-homlok futott bele a Tiszába . . . Fele beleveszett, mert lekaszabolták és a másik fele meg sem állott estig ijedtében.

Ott maradt a tábor, sok kincs, puska, lőpor és más hadi szerszám a kurucok zsákmányául.

Mikor a vitézek belefáradtak az üldözésbe s a zsákmányoláshoz fogtak volna, hát nagy álmélkodással látták, hogy a nagy fejedelemnek se híre, se hamva . . . Persze szégyelték az áruló szándékot, de ki hitte volna, hogy a pusztá szóra így fejüket vesztik labanc uraimék! Hej, a fejedelem, ha most itt lett volna, csakugyan itt volna! . . . De más nem volt ottan, csak A . . . népe. És akik ott voltak, vilgalommal voltak, hangos ünneppel ünnepelték meg a fényes győzedelmet.

Az öreg Császár Simon mellé sompolygott s boldog örömmel mondotta:

— Ugy-e, hogy megjövendöltem? Ismerem én már a gyáva tokast . . .

és a király nem is tudta, hogy ezzel ez indítványai itt előállnak.

Molnár Jenő: Na ja! (Nagy derűtség.)

Andrássy Gyula gróf: Ez a kormány többször kijelentette, hogy nemzeti vívmányok nélkül nem is ad be létszámemelési javaslatot. Ilyen újonclétszámemelést legföljebb az utánunk következő kormány ellenünk vihetne keresztül. Olyan egyszerű és elcsépeelt igazság, miért van szükség házszabályrevízióra, hogy szinte restelli elmondani. Láttuk, hogy nincs a világon parlament, melynek olyan enyhe házszabályai volnának s a mai házszabályok alapján egy elenyésző kisebbség itt vétő joggal is élhet, klotúrja is van. Csodálatos, hogy Magyarországon azok is, akik a szabadság eszméjét hirdetik mindig, nem siennek a házszabályrevízió táborába, pedig ezzel csak megerősítik az ország alkotmányát. Ez a képviselőház már érezte a házszabályok gyengeségének átkát. Csodálatos, hogy egyes képviselők itt lekicsinylik a horvát obstrukciót. Igen jól emlékszünk arra, hogy éppen ezek annak idején erősen kifakadtak s azt mondták, a kormány sem tudja az állam tekintélyét, a parlamentarizmus erejét megvédeni. A magyar állam tekintélyét az egész világon meghurcolták. Ne mondják, hogy ez semmi. Néhány nap választott el attól, hogy ex lexbe kerüljünk. Így el sem tudja képzelni, hogy akadjon ma párt, mely ne követelje a házszabályrevíziót. Az obstrukció a parlamentek betegsége s csak azóta él, mióta a parlamentek demokratikus alapokra helyeződtek. A különböző osztályok nem bírnak szakmájában élni. Az új Ház képét ő már előre látja. Az általános választói jog alapeszméjéből konstatálható, hogy az a réteg, mely most kormányozza Magyarországot, egyszerre eltűnni nem fog. Mellette azonban lesz számottevő szociálista párt. Ezt ő kívánja is. A szociálista párt erőteljes, politikai céllal bíró szervezet s így vegyen részt az ország ügyének vezetésében. Ő olyan javaslatot, mely a magyar nemzetnek árt, nem nyújt be, de nem is konfiskálhatja a más nyelvű polgárok jogait. (Helyeslés) A nemzetiségek tehát erősen bejárnak a Hazba s kétségtelen, hogy nekik egészen más politikai céljaik vannak, mint nekünk. Ők az állam egyes területeit, egyes népeit akarják boidogítani, mi az egész államot. Éppen ezért csodálja annak a vakmerőségét, aki megmerné kockáztatni az általános választói jogot házszabályrevízió nélkül. Ő azt hiszi, elkerülhetetlenül szükséges a választói reform, szükséges, hogy ez a parlament csinálja s ezért elkerülhetetlenül kell ehhez a házszabályrevízió. Azon kapcsolatnál fogva, amelyben Ausztriával vagyunk, olyan szigorú házszabályt, milyen például Angliában van, nem kívánt volna. De elszégyelte magát, ha azt hallotta, hogy vége az alkotmánynak, ha a 16 óras üléseket behozzák. Ha ez így van, akkor mi vagyunk az utolsó nemzet. A magyar szittnyavér kihűl 16 óra alatt? Kis többségeket permanens ülések sem törnek le. Magyarországot őseink csak erős kitartással szereztek meg. Mi csak azzal tarthatjuk meg. Kéri az indítvány elfogadását. (Helyeslés és éljenzés.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Nagy Emil és Tolnay Lajos személyes kérdésben szólalnak fel. Tolnay kijelenti, hogy ő nem volt Tisza párti, csak egyetlen jelentéktelen szavazásnál nem szavazott a függetlenségi párti jelöltre.

Mezőfi Vilmos konstatálja, hogy ő Nagy Emilt személyében nem támatta.

Ezután Eötvös Károly szólal fel. Örül, hogy a belügyminiszter némi felvilágosítást adott az álláspontról. Azon lesz, hogy Andrássy-nak minden érvét megcáfolja. Elismeri, hogy Andrássy ismeri az egész világ obstrukciót, de a magyar obstrukcióról fogalma sincs. Ha már annyit beszélnek az obstrukcióról, tudják meg annak igaz történetét. Az első obstrukciót nem Lengyel Zoltán csinálta, hanem Deák Ferenc. Az ugynevezett technikai obstrukciót ő magyarázza. Mikor obstrukcióról beszélnek, miért nem beszélnek azokról az okokról, amelyek azt előidézik. Egy másik obstrukcióról beszél, amikor a követek egyszerűen hazamentek és nem mentek be a parlamentbe. Ez volna a legjobb ma is. (Zajos derűtség.) A nemzeti párt obstrukciójában, amelyet Bánffy el is csináltak, a leghevesebb kálvínisták összecsofolódtak Molnár apáttal. Az ország alkotmánya nemcsak a

mien ségő.

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

clórló

Szew. Kulmán: Én vettem észre. (Nagy derűtség)

Eötvös Károly: Ahány kormány a világon volt és van, az mind paktált. A függetlenségi párt is mindenkivel paktált.

Közbeszólások: Fejérváryval is?

Eötvös Károly: Fejérváryval nem a függetlenségi párt, hanem az összes nemzeti elemek paktáltak. Ami a belügyminiszternek a nemzet javára szolgáló ígéreteit illeti, nem lesz azokból semmi. Amíg ők ülnek azokban a bársonyszékekben, Bécsben teljesen nyugodnak lehetnek.

Beszél ezután arról a módról, ahogyan ezt az indítványt beadták. Magyar nyelven van írva, de nem magyarul, ezután nincs aláírva. Semmiféle miniszter nem jegyezte, azt sem tudom, ki az a Nagy Emil? (Nagy derűtség.) Ha egy miniszter bead valamit, az legalább aláírja. Az indítványt megpróbáltam hatszor elolvasni, de nem értettem meg. Ez a cím nélkül valami olyan jogokat ad az elnököknek, aminek Tibetől idáig egynek sincsen. Hátha még jönne idő, amikor százöven jó magyar képviselő lesz a Hazban és az elnök szóba sem áll velük.

Az volt ennek a javaslatnak a szerencséje, hogy nem olvasta el senki és nem értette meg senki. Dániel Gábor indítványa bizony sokkal jobb volt, mint ez, amely az elnökségnek annyi jogot ad. Amíg Deák Ferenc él, az elnökök nem lehetnek titkos tanácsosok, mert Deák úgy gondolkodott, hogy az elnökséget udvari személyzetű leiacsonyítani nem lehet. A mai elnökségben meglehetősen bizik, de jöhet más elnökség, amelynek ilyen jogokat adni nem lehet. Csupa ostobaság, ami az indítványban áll. Ha majd az országot nagyobb veszély fenyegeti s ha ez az indítvány érvényben lesz, akkor szétszabják az elnököt.

A belügyminiszter tud is gondolkodni, akar is, noha nem helyesen. (Viharos derűtség.) A nemzetiségekkel nyolcszáz esztendőig a legnagyobb barátságban voltunk, az osztrákkal soha. Ha ez az indítvány szabálytá válik, nem a horvátok ellen, hanem mi ellenünk alkalmaznak majd az osztrákok. Az indítványt nem fogadja el, inkább otthagyja ezt a parlamentet, hogy ha törvény lesz belőle (Zajos helyeslés, taps és éljenzés.)

Az ülés ezután véget ért.

Tetten ért tejhamisítók.

A temető árkában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az emberek az idők folyamán úgy hozzászoktak ahhoz, hogy mindennapi élelmiszereiket meghamisítják, hogy fel se tűnik, ha az ujságok nagy ritkán egy-egy élelmiszer hamisító enyhe megbüntetéséről beszámolnak. És az embereknek igazuk van. Miért izguljanak, mikor a legnagyobb igazalom se teszi hamisítatlanabbá a tejet, a borsot, a zsírt és a vajat, sőt, csak találékonyságra serkeni a hamisítókat. Pedig hát az élelmiszer hamisítás, ez a rendszeres és reppantul finom adagokban beadott mérgezés egy cseppel sem kisebb bűn, mintha a régi Rómában valaki felebarátjáról tudva olyant mondott, ami ő: a közmegegyezésnek tette volna ki, ha az állítás valóban bizonyul.

És a sokszor idézett régi Rómában az ilyen elvisnek egy soha le nem operálható, még esztétikail operációval sem eltávolítható, hatalmas „C” betűt sütöttek a homlokára, aminthogy a posta felülbélyegzi a levelet. Ez a beü egy szónak a kezdőbetűje, amely szó azt jelenti magyarul: *rágalmazó* (calumniator.) A polgártárs el volt utézve s el volt véve a kedve a rágalmazástól. A mi élelmes élelmiszer-hamisítóink legfeljebb lefizetik a könnyen és bűnösen szerzett pénzéből az enyhe bírságot. A nevük csak ak-

kih zés

jog

dik

tönl

eser

gyé

ve

rol

csi

görc

tult

akill

gye

gás

réb

hón

vilá

hoz

mel

a g

gos

lege

bűn

bar

ár

ta

ge

tud

va

s

sz

ki

is

ts

el

t

r

la

m

le

lié

d

t

j

t

l

t

l

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

t

A házszabályrevízió.

Az elnök ellen.

— Az Aradi Közlöny sajtóiratai értesülése. —

Arad, február 25.

A házszabályrevíziójának javaslata régóta tapasztalt mozgalmasságot hozott a Házba. Különösen pedig a folyosóra, ahol napról-napra főispánjárások vannak és ahol a minisztereket és jelentősebb honatyákat mindig körülövez egy kisebb-nagyobb politikai pikantériára szomjazó csoport.

A nemzetiségiek magukban maradtak. Senki nem kérdezi őket: történik-e valami velük; róluk, nélkülük engedik-e tárgyalni a házszabályrevíziót? Pedig elég fontos szerepet juttatnak itt a számukra. Sőt a kormány és a jó koalíciók szerint épenséggel ők a mumusok, akiket jól fonott házszabály-guzsba kell kötni, hogy ha nőnek, ne végezhesenek garázda gazdálkodást az országban.

Tegnap egy kíváncsi ujságíró mégis megkérdezte Vlád Auréltól: milyen lesz a nemzetiségi álláspont a házszabályrevíziójának küzdelme alatt.

Vlád kurtán válaszolt:

— Mi a kibicek szerepét adjuk.

— Hogy, hogy? kérdezte az ujságíró.

— Ugy, — felelte Vlád — hogy nézünk az urak játékát. Amíg látjuk, hogy nem játszanak hamisan, addig nyugodtak maradunk és kibicelünk tovább. Ha azonban észrevesszük, hogy a játékosok a partiet elpackázzák, akkor kivesszük a kártyákat a kezükből.

— Igen ám, de tudja-e képviselő ur, hogy a kibicekre egy bizonyos paragrafus érvényes.

— Hohó, ez csak a korcsmák és vendéglők játékszobáiban bír érvénnyel. A mi játéktermünkben még lehet beszélni. Nyomatékkal mondom, hogy „még”, mert ne lehet, hogy arra céloznak épen, hogy azt szüntessék meg. E törekvést neveztem én hamisjátéknak és ezt nem fogjuk tűrni. A szánkat befogni nem engedjük.

A mai nap különben az *Eötvös* Károly napja volt. Beszéde óriási hatást keltett, ütődően mulatott rajta mindenki, első sorban a kormány tagjai, élükön *Wekerle* miniszterelnökkel, továbbá a függetlenségi árt is. A beszéd leghumorosabb része az volt, melyben *Nagy* Emilt aposztrofálta, azzal a felkiáltással:

— Ilát kicsoda az a Nagy Emil?

Az ülés végén azután megkérdezték *Eötvöst*, hogy tényleg nem ismeri-e *Nagy* Emilt?

— *Hogyne ismerném, hiszen rokonom,* — válaszolt dévajkodva *Eötvös*.

Ezen állítást egyébként *Nagy* Emil is megerősítette, kijelentvén, hogy gyermekorában gyakran járt *Eötvöséknél*.

Nagy Emil az indítványról is nyilatkozott és azt mondotta, hogy az ő tudtán kívül abba tényleg sok ellentmondó részlet csuszott be, mert a részletek szövegezésével nem nagyon törődtek, ő maga több módosítást fog benyújtani a részletes tárgyalásnál, egyebek között az *elnöki hatáskör* szűkítése tárgyában is.

Bank a holdban.

Jákó ur üzelmei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Még el sem simultak annak az országra szóló botránynak hullámai, amelyeket a fővárosban a *Kardos* bankár-család üzelmei és szédelgésai előidézték, máris újabb bankcsalást lepleztek le a délvidék egyik legnagyobb városában, Szabadkán. A közönséget elámitják hangzatos reklámokkal és különféle ügyes fogásokkal, az intézet pedig nem nyugszik reális alapokon, hanem egyenesen csalással működik.

A *Bácskai Hitelbank* botránját a vezérigazgató büntös manipulációi idézték elő. Korlátlan hitelt nyújtott az intézethez fordulóknak, sőt folyószámlát nyitott rokonságának és hat éves fiának is, akinek nevére mintegy tízezer korona kölcsön van elkönyvelve. A pénzt természetesen maga az igazgató vette fel és azt saját céljaira fordította. Ezek óta oly ügyesen intézte kisebb-nagyobb szédelgéseit, hogy sem az igazgatóság, sem a felügyelő bizottság nem jött rá a csalásra. A vizsgálat már eddig is számos visszaélést derített ki.

Szabadkáról jelentik:

A letartóztatott *Füredi* Jákó bankigazgató ügyében a nyomozás egyre meglepőbb adatokat derít ki a bankár visszaéléseiről. A *Bácskai Hitelbank*, amelynek igazgatója volt, első ízben mint szövetkezet kezdte meg működését, a százezer korona alaptőkéjét azonban nem fizették be soha. A vezetőség leplezte ezt a fogazkodást, azután később részvénytársasággá alakították át a szövetkezetet.

Gondoskodott a vezetőség arról is, hogy a maga körébe vonja a jónívű szabadkai bankok vezető férfait, akiknek sejtelmük sem volt a bank üzelmeiről. A hitelbank *Bácskapolján* egy *Kiházasító Hitelbankot* létesített, amelynek felállításához a törvény értelmében legalább kétszázezer korona alaptőkéjét kell kimutatni. Ez az összeg természetesen nem volt kéznél, tehát *Füredi* vezérigazgató deponált egy kétszázezer koronás, a *Bácskai Hitelbankra* szóló betétkönyvet, amely, mint később kiderült, hamisított volt.

Füredi épen úgy, mint a *Kardos*-bank *Budapest*en, boldog-boldogtalannak, főképp rokonságának folyószámlát nyitott. *De folyószámlája volt hat éves kis fiának, Palinak is, több ezer korona kölcsönrel megterhelve.*

Az őszi pénzválság idején *Füredi* már csak hamisított betétkönyvekkel tudta leplezni manipulációját. Egy huszonegyszeres koronás betétkönyvet egy nagyváradai kereskedő barátjának adott át, aki azt *Nagyváradon* tízezer koronáért elzálogosította. Természetesen ez a könyv is hamis volt.

A vezérigazgató urnak összeköttetése volt a *Szende* Amigál-féle budapesti szélhámos bankkal, amely ellen tudvalevőleg szintén vizsgálat folyik.

Amikor *Füredinek* már egyáltalában nem volt pénze, az igazgatóság két tagjával *Bécsbe* utazott, ahol a *Goldstein*-cégnél *hitelben negyvenkétezer korona értékű vászonneműt vásárolt, amelyet tízezer koronáért nyomban elzálogosított.* A hitelezés fejében a cégnek százezer korona erejéig folyószámlát nyitott, a cég azonban a banknak soha egy fillérjét se látta.

Ugyancsak folyószámla és hatvanezer korona készpénz ellenében két szabadkai és egy szegedi cégnek *Krassószőrénymegyében* egy teljesen értéktelen erdőt adott el.

A vizsgálat még folyik és valószínű, hogy még számos napfényre nem került visszaélésre fognak bukkanni.

A miniszteriumok életuntjai.

Borzalmas öngyilkosság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 25.

A belügyminiszterium épületére tegnap kitűzték a fekete lobogót: öngyilkos lett a miniszterium egyik ambíciózus, fiatal tisztviselője, *Farnady Elemér* miniszteri titkár. A fekete lobogót ma a pénzügyminiszterium épületére is kitűzték, új gyászjelöl. Amint fővárosi tudósítónk jelenti, ma öngyilkos lett a pénzügyminiszterium egyik tisztviselője.

Bazarát Jerő 36 éves pénzügyminiszteri számellenőr ma hajnalban a Sashegy-dűlőn a Feldheffer-villában lévő lakásán öngyilkosá lett és meghalt.

Bazarát nős ember volt, aki feleségével a legjobb egyetértésben élt; anyagi gondok nem bántották, beteg nem volt és saját felesége sem tudja okát adni az öngyilkosságnak. Szerinte csakis pillanatnyi elmezavarásban követhette el végzetes tetteit.

Ma hajnalját Bazarát arra ébredt, hogy a szomszédos ágyban férje erősen hörög. Kérte tőle, mi baja, de mert választ nem kapott, rosszat sejtve, gyufát gyújtott.

Rövid látvány tárult szeméi elé: a férje ott fektetve látta a torokkal, lelógó fejjel, vértócsában.

Bazarát segítségért kiáltott, azután elvesztette eszméletét.

A kiabálásra a cseléd bejött, fellármázta a lakókat, orvosért, rendőrt hívtak, a mentőket értesítették, de mire segítség érkezett, az öngyilkos meghalt.

A főkapitánysági központi ügyeletről *Málnássy* rendőrfogalmazó és a rendőrorvos mentek ki a helyszínre és megállapították, hogy *Bazarát* előbb egy zsebkéssel balkezén az ereket vágta fel, azután pedig beretvéval a torkát metszette át.

Az öngyilkosságnak a bizottság egyelőre semmi okát nem tudta megállapítani, azt csak a megindított vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

A hulat a bonctani intézetbe vittek.

Egy újságíró tudakozódott a pénzügyminiszteriumban, ahol azt a felvilágosítást nyerte, hogy *Bazarát* kötelességtudó, pontos hivatalnok volt, de az utóbbi időben erősen ideges és ebből kifolyólag hivatali kellemetlenségei, bajai voltak.

Valószínűleg ezek kergették a halálba.

Hogy mi volt ez a kellemetlenség vagy baj, azt a miniszteriumban titkolják.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: *Varázskeringő*, operett. (B. bérlet.)
Csütörtök: *Koldusgrót*, operett. (C. bérlet.)
Péntek: *Sámson*, színmű. Bemutató előadás. (A. bérlet.)
Szombat: *Sámson*, színmű. (B. bérlet.)

* *A Varázskeringő*. *Strausz* Oszkár diadalmas operettje, amely gyönyörű, fülbemászó melódiaival meghódította az aradi közönséget, holnap ismét színpadra kerül. A főszerepeket ezúttal is *Kállay Jolán*, *Wassák Vilma*, *Zalay Margit*, *Faludy Lővegy* Szatmári és *Ujj József* játékosok.

* *A Sámson* premiérje. Pénteken mutatja be a színház a *H. H. H. Bernstein* legújabb szenzációs sikerű színművét, a *Sámson*-t, amely a Vígshíziak még mindig műsordaraja.

* *Kutyák*, mint *rendőrök*. Közöndomásu, hogy a modern hadvezérség az utóbbi időben hadászati célokra kutyákat neveltet. A kutyák különösen alkalmasnak bizonyult nyomozásoknál és ez vezette arra az elhatározásra a modern rend-

őrséget, hogy a nyomozásoknál kutyákat is használ. Vérebeket dresszíroznak be erre a célra. Bámulatossággal és törhetetlen szívóssággal üldözik ezek a kutyák a gonosztevőket, akiket a legrejtettebb buvóhelyeken is kinyomoznak. Pompás képen mutat be egy ilyen kutyákkal való üldözést az *Uránia* színház, melynek új műsora szebbnél szebb mozgóképekkel van összeállítva.

* *A Tündérszerelme*. A színház igazgatósága megszerezte előadásra a *Tündérszerelme* című magyar daljátékot. Az új darabból már nagyban folynak a próbák. Mithogy azonban a daljáték nagyszabású és az igazgatóság teljesen új díszleteket és jelmezeket készített, a bemutató előadás csak március hóban lesz.

* *Jézus élete és halála*. Pédátlan hatás mellett került két estén át előadásra a *Jézus élete és halála* című mozgóképkép. A közönség templomi csendben nézi végig a nagyhatású képet, mely mintha vallásos ihletet árasztana a nézőkre. A katonazenekar művészi zenekísérete, az énekkar mesteri éneke megrázó hatást gyakorolnak a közönségre. A kálvária rész könyeket csal a szemekbe és még a hitleneket is megrázza az a vallásos erő, mely ebből a csodás képből és a nagyszerű előadásból a közönségre ellenállhatatlanul hat. Az egész megyéből, de még Temesből is folyton jönnek megkeresések, hogy műsoron maradjon a szenzációs előadás.

Tífuszjárvány a fővárosban.

Tömeges halálozás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 25.

Riasztó hírt közölnek a fővárosi reggeli lapok. Azt mondják, hogy Budapesten járvány-szerűleg lépett föl az éh-tífusz. A hírre vonatkozólag *Magyarevics Mladen* tiszti főorvos kijelentette, hogy a hír ebben a formában nem felel meg a valóságnak. Van tífuszjárvány Budapesten, de nem éh-tífusz, hanem küteges tífusz, ami végeredményben egyaránt kellemetlen, mert a küteges tífusz még sokkal ragadósabb, mint az éh-tífusz és megiehető nagy a halálozási koefficiense.

A küteges tífusz rendszerint a szegény néposztály körében szokott fellépni és az alkoholisták vannak leginkább inbillálva erre a betegségre. Most is az alföldi utcák mentén és a barokkban konstatálják az első megbetegedéseket. A betegeket azonnal be szállítják a Szent László kórházba. Megjegyzik a főorvos, hogy Budapesten 1882. óta nem volt küteges tífusz.

Egyébként a tífusz más fajtája is pusztít most Budapesten. A múlt hónapban a tölcskékben 22 tífuszbeteg volt, de ezek közül csupán egy küteges tífusz eset volt, 21 esetben pedig has-tífuszt konstatáltak. Február két első hetében tízezer ember halt meg tífuszban. Ez idő szerint a Szent László és a Szent Gellért-kórházban összesen huszonkét küteges hagnymában szenvedő beteget ápolnak: a huszonkét betegen kívül öt ember halt meg ugyan-csak küteges hagnymában.

Az egyik ápolónő szintén megkapta a betegséget és most már haldoklik. Az egyik ápoló apáca hasonlóképpen ebben a betegségben megbetegedett. A tiszti főorvos a barokkából eltávolította a faalkotmányokat, a deszkapadokat és az ágyakat; ezeket mind elégettette. Az ágyak helyett százhusz vaságyat rendelt meg. Azonkívül a padlót színpadon eltávolított, elégettette és a földet felásatta.

Az a gyanu, hogy a betegséget Galiciából hurcolták be, ahol január második felében hatvanhat ember betegedett meg küteges hagnymában. A tiszti főorvos mindent elkövet a ragály terjedésének megakadályozására.

Katona a börzén.

Feljelentett bankcég.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 25.

Egy komáromi közös hadseregbeli százados a *Neumann és Raab* fővárosi bankcég ellen ma délelőtt a budapesti rendőrséghez feljelentést adott be, mert a cég öt nyolcvanezer koronával megkárosította. Mielőtt a bank a feljelentésről értesült, nyomban lefizette a pénzt, mire az panaszt visszavonta.

Az érdekes feljelentésről budapesti tudósítónk a következőket közli:

A *Neumann és Raab* *Andrássy* uti bankcégnek Bécsben egy pénzügyi lapja van, amely *Allgemeine Kapitalisten Zeitung* címmel jelenik meg. A lap szerkesztője egy *Schwartz* Henrik nevű ember, aki egyúttal üzleti megbízottja a lapulajdonos bankároknak és mint ilyen, a lap hasábjain gyakran közöl tőzsdéi játékokra csábító ajánlatokat.

A lap kezébe került egy komáromi kapitánynak is, aki értesítette *Schwartz*-ot, hogy hajlandó üzletbe bocsátkozni a bankkal. *Schwartz* nyomban Komáromba utazott, felkereste a tisztet és rávette arra, hogy a cégnek megbízást adjon részvények vásárlására. A többek között hivatkozott arra, hogy *Hoffmansthal* bécsi földhitelintézet igazgatója az ő tanácsával százazteket nyert a tőzsdén.

A kapitány belement az üzletbe és utasította a céget, hogy vásároljon neki negyven-ezer korona értékű brassói calluoidgyár részvényt. A bank az utasításnak engedelmességet, de néhány hét múlva értesítette a tisztet, hogy a papírok ára hanyatlott és a már előre befizetett negyven ezer koronán felül még negyven ezer korona fedezetet kérnek, hogy addig is, míg áremelkedés lesz, kitarthassanak.

A százados a kívánt pénzt a banknak kifizette, de egyidejűleg megírogatta *Hoffmansthal* földhitelintézet igazgatóját Bécsben és információkat kért tőle a *Neumann és Raab* cég felől. Ez kijelentette, hogy akkora üzletnél, amekkorára a cég a kapitányt rávette, nem nyolcvanezer, hanem legalább kétszáz ezer korona kellene, úgy, hogy már maga ez a körülmény amellelt bizonyít, hogy az üzlet nem realis. De a cég már tavaly fizetéseképtelenség előtt állott, semmi pénze és hitele az ilyen üzletek lebonyolítására nincs és börzén nyelven szólva, csak u. n. *in sich* manővert csinál, vagyis nem vesz papírokat, hanem csupán szinleli a vételt. A cég tulajdonosai a külföldön hírhedt emberek, a *Frankfurter Zeitung* és a *Berliner Tagblatt* a német közönséget több heves cikkben figyelmeztette a bank üzletmeire. Ő azt hiszi, hogy a kapitány egy szélhámos bank áldozata.

A megrémült kapitány erre a céghez fordult és követelte vissza a nyolcvanezer koronát. Mivel a cég a visszafizetésre nem volt hajlandó, megtette csalás miatt ellene a feljelentést, amelynek nyomban megvolt a hatása, mert a cég ugylátszik fel a napfényre kerülő botrányoktól és azonnal a kapitány rendelkezésére bocsátotta az összeget.

Zsúr-témák.

*
A szinpad csillagai.

Arad, február 25.

A szinpadi ég csillagai manapság sem panaszkodhatnak amiatt, hogy talán hiányt szenvednének bámulókban. Ám a formák, a melyek között ma a lelkesezés megnyilatkozik, a régebbi idők paroxizmusával össze sem mérhetők. A lovak kifogása, ami csucspontja ma az esztelen hódolatnak, régebben még a szerényebb fényű csillagoknak is kijárt. A nagyok és világhíresek, t. i. az énekesnők, egészen más mértékhez voltak szokva s valóban hinniök kellett a maguk istenségében. Fejedelmi életmódot folytattak, a szellem és vagyon nagyságai s hatalmasságai rajongták őket körül és óriási bevételeik voltak. Csupán „törvényes” bevételekről beszélnünk, a fizetésükről és vendégszereplésekért járó honoráriumokról, amelyek mellett a mai idők oceánontuli színházi vállalkozói által fizetett gázsik aránylag szintén szerénynek tűnnek föl.

Kohut Adolf dr. könyve, amely Az utolsó három évszázad énekeskirálynői címmel néhány ilyen istenített nő életfolyását ismerteti és rámutat arra is, hogy a ragyogó fény mellett gyakran ott ólálkodott a sötét gond árnyéka: a hírnév elveszithetésének aggodalma, a vetélytársnőktől való legyőzetés féltelme, boldogtalan szerelem, rossz családi élet és igen gyakran a vénség, az elfeledtetés és a szegénység.

Nem mindegyikben volt annyi humor és szellem, mint Arnould Zsófiában, a párisi Opera 1803-ban elhunyt csillagában, aki szatirikus tréfával ütötte el minden baját. Róla különben egész sereg anekdota is fönmaradt.

Egy kolléganője, aki csak csinos volt, de egyébként korlátolt, panaszkodott amiatt, hogy egész sereg udvarló ostromolja.

— Oh, édesem, — így felelt Arnould — önnek nem nehéz megszabadulnia tőlük. Csak — beszélnie kell.

H. marquis hátát bottal csunyán elpáholták, ám a sértett férfi vonakodott lovagias elégtételt kérni.

— Hogy tudja ezt nyugodtan elviselni? — kérdezte valaki egy társaságban, amelyben a művész is jelen volt.

— Ah, — mondta Arnould — ez egy okos ember! Sohasem törődött azzal, hogy mi történik a háta mögött.

A szokimondó művész magas állásu hivatalnokokat, sőt minisztereket sem kimélt meg csipkedéseitől. Különösen Terray abbát, XV. Lajos pénzügyminiszterét pécézte ki. A miniszter egy napon nagyon szép karmanlyuval jelent meg az utcán.

— Minek neki a muff? — kérde Arnould — hisz amugy is mindig a mi zsebünkben van a kezél!

Egyszer egy ismerős orvossal találkozott az utcán, akinek kezében egy revolver volt.

— Ah, doktor — kérdezte a művész — ön talán attól tart, hogy a gyógyszerei nem fognak eléggé hatni?

A művész egyik legállandóbb és legszenvedélyesebb imádója Lauragnais gróf volt. Egyszer aztán mégis megtörtént a szakítás s a bánatos gróf Svájcba utazott feledést keresni. Nemsokára ezután egy fogat állt meg háza előtt, amelyből egy lakáj szállott ki s egy levelet adott át a gróf nejének. A levélben ez volt:

„Asszonyom! Van szerencsém önnek visszaszolgáltatni azokat az ajándékokat, ame-

lyekkel Lauragnais gróf tiszteit meg. Kész szolgálja: Arnould Zsófia.”

Az ajándék, amelyet Arnould Zsófia a kocsiiban visszaküldött, két gyönyörű kis — gyermek volt.

Nagyhírű diva volt az olasz Catterina Gabrielli, aki 1730-ban született Rómában és 1796-ban halt meg ugyanott. I. Ferenc császár tette meg a bécsi udvari színház primadonnájává. Ott beleszeretett a francia követ, aki ajándékokkal halmozta el. Ezért a legszeretetre méltóbb mosolyok jártak ki neki, az énekesnő azonban titokban mégis a portugál követet részesítette előnyben, aki adakozóbb volt és nagy pompával vette körül a szép Catterinát. A féltékeny francia, amikor rájött megsalattatására, vak dühében karddal rohant a hűtlen nőre és meg is sebezte. De a kiömlő vér észretérite, térdre rogyott, vádolta önmagát s úgy könyörgött bocsánatot tetteért. Az asszony megbocsátott neki, de csak azzal a feltétellel, hogy átadja kardját. Ezt azután elvette tropheum gyanánt és belevéselte: „Epée de M—, qui osait frapper la Gabrielli.”

Különösen makacs és szeszélyes természet volt. Ha nem akart énekelni, nem volt a világnak az a hatalmassága, amely szóra tudta volna bírni a száját. Egy ízben meghívta őt a szicíliai alkirály, ami az énekesnőnek nem volt kellemes. Szándékosan oly rosszul és halkán énekelt, hogy alig ismertek rá. Börtönnel fenyegették az énekesnőt, aki azonban így felelt:

— Jajgatásra kényszeríthet engem az alkirály, de éneklésre nem!

Mint ragyogó meteor jelent meg és tűnt el Malibran Mária Felicitas, az „isteni,” aki egy szerencsétlenség következtében 28 éves korában halt meg.

1830-ban megismerkedett Charles Auguste de Beriot hegédüművészszel, akibe beleszeretett. Ám a kitűnő művész nagyon félénk volt, ami gátolta az egymáshoz való közeledést. Beriot egyik hangversenye után Malibran asszony könyös szemekkel lépett a művészhez, remegve fogta meg kezét és így szólt:

— Az ön sikere végtelenül boldoggá tesz engem!

— Az ön jóságos elismerése hizeleg nekem.

— Nem, nem elismerés ez, — hebegte halkán a művész, — hát nem látja ön, hogy szeretem? . . .

Első urától való válása után Beriot neje lett, akit egy gyermekkel ajándékozott meg. Családi boldogsága azonban nem volt tartós. 1836 szeptemberében a házaspár Manchesterbe érkezett, ahol az asszonynak, ígérete szerint, föl kellett lépnie egy zenei ünnepen. A föllépés napján az a szerencsétlenség érte, hogy lebukott a lóról és súlyosan megsértette a fejét. Dacára az orvosi tilalomnak, hogy ne énekeljen, mégis föllépett, mondván:

— Énekelnem kell, mert megígértem! S a férjemnek, aki ma este játszani fog, szintén nem szabad tudnia arról, hogy baleset ért, mert ez zavarná és nyugtalanítaná!

S ez estén valóban csodaszépen énekelt, bárha ez rendkívüli megerőltetésbe került. Pár napra rá nagy jótékonysági ünnepet hirdettek, amelyre szintén megígérte közreműködését. A rendesnél is nagyobb szenvedéssel lépett az emelvényre és énekelt. A sikere igazi diadal volt. De alig távozott a szinpadról, eszméletlenül terült el a földön. A közönség szenvedélyesen szólitja vissza a szinpadra és frenetikus tapsok közt

kiáltja: „bis.” Még mindig ájultan feküdvén, nem jelenhet meg a pódiumon, megköszönni az ovációt. A kiáltások kettőzött hévvel ismétlődnek. A rendező már indul a pódiumra, hogy jelentse a közönségnek, minő tragikus körülmény teszi lehetetlenné a művésznőnek az ismétlést . . . De a „bravo” és „bis” kiáltások lassan főlébe hatolnak a föllé alélt művésznőnek . . . Visszatartja a rendezőt, fölemelkedik, megfeszített erővel a szinpadra lép s valami lázas energiával előről kezdi a dalt. A hatás óriási volt. De alig lépett a kulisszák mögé, ismét összerogyott.

Súlyos betegen visték el a kitűnő énekesnőt a hangversenyről. Ereje innenől kezdve rohamosan fogyott s nemsokára teljes fényében, szerencsésének, dicsőségének, boldogságának teljes birtokában meghalt.

A Polónyi-ügy Pozsonyban.

Uj bíró delegálása a Heltai-ügyben

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, február 25.

Polónyi kontra Lengyel és Lengyel kontra Polónyi. Ez a kiáltás foglalkoztatja a főváros bíróságait, kezdve a járásbíróagtól egész fel a nagyméltóságú kuriálg. Egyik ur sincs megelégedve bírálival, nem bízik bennök s kéri, hogy épen annak kezéből vegyék ki az igazság serpenyőt, akire a törvény rábízta.

A volt igazságügyminiszter reszket a fővárosi esküdtektől s azt mondja, hogy ismeri őket. Az esküdtek is bizonyára ismerik őt s így nem óhajtanak találkozni, azért a Polónyi—Lengyel ügyben valószínűleg a pozsonyi esküdteknek lesz szerencsájük igazat mondani.

A Polónyi—Heltai ügyben Benkő járásbíró ítéletét a budapesti törvényszék súlyos indokok alapján semmisítette meg s azért Heltai védője, Lengyel Zoltán meg akarja kimélni a bírót attól, hogy önmaga legyen kénytelen konstatálni azokat a hibákat, amelyeket az első ítélethozása alkalmával elkövetett. Lengyel is másik bíró delegálását kéri.

Az érdekes perek állásáról ma a következő tudósítást kaptuk:

A Polónyi Géza volt igazságügyminiszter által Lengyel Zoltán ellen indított rágalmozási pörben tudvalevőleg előbbi más bíróság delegálását kérte a kir. kuriától, mert szerinte a budapesti esküdtek elrogultak. A bíróküldési kérelem már hetek óta van fenn a kurián, de mindeközéig még nem került tárgyalásra. Az elmúlt héten a koronaügyészség tette meg indítványát ez ügyben. Hír szerint a koronaügyészség helyt kíván adni a bíróküldési kérelemnek. Most az akták Valkay Bertalan előadónál vannak, aki tanulmányozza azokat. Ha a kir. kuria szintén a bíróküldés mellett dönt, úgy valószínűleg a pozsonyi esküdtekből fogja tárgyalni az országos érdeklődésre számottartó nagy pört.

A Polónyi—Heltai pörben a következőket táviratozza tudósítónk:

A budapesti büntetőtörvényszék felelbbviteli tanácsa pár héttel ezelőtt megsemmisítette a büntetőjárásbírósnak marasztaló ítéletét, melyet a Polónyi Géza volt igazságügyminiszter által indított rágalmozási pörben Heltai Ferenc dr. és Komlós Ágost dr.-al szemben hozott. A felelbbviteli tanács ítéletének terjedelmes indokolásában részletesen rámutatott azokra az alaki és anyagi semmisségi okokra, amelyek az első bírósági tárgyalási vizsátságokra és jogi tévedésekre, amelyekben a marasztaló ítélet felépítve volt s a büntető járásbírósnak újabb tár-

gyalás megtartására utasította. Lengyel Zoltán dr., Heltai védője most a felelősségi tanács megsemmisítő ítéletének figyelembevételével *bíróküldési kérelmet* terjesztett elő a büntető-törvényszék elnökéhez s kéri, hogy az ügy újból leendő letárgyalására Benke Ferenc járásbíró helyett *egy másik bíróját* delegálja a büntető járásbírósnak. A védő ezen kérelmét azzal indokolja meg, hogy Benke bíró az ügy újbóli tárgyalásánál az emberi természetből kifolyólag *sem tud majd kellő elfogulatlansággal uralkodni* önmagán s a már meghozott marasztaló ítéletének hatása alatt az újabbi tárgyalás fejleményeit *nem tudja elfogulatlanul mérlegelni*. A bíróküldési kérelem tárgyában az elnök rövid időn belül dönteni fog.

Kardpárbaj párbaj nélkül.

Az utolsó pillanat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Az aradi vívótermekben egy idő óta csendes béke honol. Természetesen csak a komoly összehúzózkodások tekintetében, mert az iskolavivás szezonja épen most éri el tetőpontját. Kevés a párbaj, nagy szomorúságára a lovagiaságot rajongó embereknek, akiknek idegelt kéjes öröm járja át, ha véres kimenetű afférekrol olvasnak.

Egy idő óta nincsen párbaj, még olyan sem, amely az ugynevezett tyukszem-afférek sorába számít. Mintha az aradi társadalom minden egyes tagja belépett volna a párbajellenes ligába.

Már-már készültek kitűzni a fehér zászlót a vívótermek homlokzatára, ma azonban egy érdekes eset megszakította a békés állapotot.

Olyan párbajról van szó, amihez hasonló egyetlen párbaj-krónikában sem találunk. Hősei egy aradmegyei tanító és egy vagyonos fiatal földbirtokos. A múlt héten történt, hogy az utóbbi egy társaságban sértőleg nyilatkozott az aradmegyei tanítói karról. A társaságban több tanító volt jelen, akik felháborodva utasították vissza a vádakot, a legfiatalabb pedig, aki nem volt hajlandó megtorlás nélkül tűrni a sértést, provokáltatta a földbirtokost. A segédek szombaton tanácskoztak és *súlyos feltételű kardpárbajban* állapodtak meg.

Miután az aradmegyei községben, ahol a sértés megesett, a párbajt a csendőrség miatt nem lehetett megvívni, az affér elintézésének színhelyül Aradot választották a segédek.

Ma reggel a felek és segédek be is jöttek Aradra és egy ismert vívómester termét bérelték ki a lovagias ügy elintézésére. A fiatal tanító, aki komoly megtorlásra készült, jól tudta, hogy ellenfele sem tekinti játéknak az affért, ezért tehát *végrendeletét* is elkészítette, amelyet legjobb barátjánál, Faludy Károly színésznél helyezett letétbe.

Az ellenfelek ma délelőtt kerültek szembe egymással. A segédek a békítési formulák eredménytelen elhangzása után mindkettőnek nehéz lovassági kardot adtak a kezébe. Vad dühvel nézett egymásra a két ellenfél. A vezető segéd már készült megadni a támadásra a jelet, amikor váratlan meglepetés érte a párbaj szereplőit.

Az egyik fél ugyanis eldobta a kardot és kérte ellenfelét és a segédek, hogy *lasszák el a párbajt*. Kérelmét nem akarta indokolni, csupán annyit jegyzett meg, hogy fontos oka van erre.

A segédek az első meglepetés után tanács-

kozásra vonultak vissza és csakhamar meg-
egyeztek abban, hogy a kérelmet teljesítik.

A kardpárbaj tehát az utolsó pillanatban elmaradt. Az affért csak nyolc nap múlva fogják elintézni, de az új megállapodás értelmében nem karddal, hanem pisztolyal.

Lángokban álló kávéház.

Leégett „mozi.”

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 25.

A tomesvári publikumnak már hónapok óta egyik legkelemezesebb és legmulattatóbb szórakozása a „mozi.” Ez a fölöttébb népzerű kulturintézmény alatt mozgó fényképszínház értendő. Minthogy a Bétvárosban csak egy „mozi” van — azaz volt, (most a Wendt féle mozi már a múlté) és az az egy történetesen a Wendt-kávéházban székelt, a mozi képeire és járulékaire — a járulékok jellegje: szerelem kell a népek — és a publikum valóság-
gal tódult a Wendt kávéházába és tízenegy óra tájt, amikor már az érdekesebb dolgok kerültek sorra, (Ali Baba és a 40 rabló, A jó anya stb. stb.) fentnevezett éhes és tóduló publikum tagjai közt adáz harcok folytak egy-egy székért. A legidősebb egyenlőség uralkodott a moziban: házbéru sorában megöszült tisztas háziurak ültek itt békében, sőt a közös izgalom által létesített szolidaritásban a szegény lakáspáriák, elegáns tiszták a bakák, elsőrangú színészek és színésznők utolsó rangú kardalások, szép állású hivatalnokok kevésbé szép állású szolgák mellett.

Igy történt szombaton is. Premiér volt kilátásba helyezve és ilyenkor a rendesnél is többen jönnek a moziba: felvonul az elkényeztetett, blazirt mozihabituék és rókák légiója, akik bizonyos tekintélyre tettek már szert, akikre a bakák és varróleányok bizonyos babonás tisztelettel néznek, akiket már csak az új szenzációk, az új képek izgatnak. Kitűnően sikerült is az előadás és fél 1 óra tájt, mint rendesen, tegnapelőtt, illetőleg tegnap is ott maradt egy kisebb társaság, amely azt kívánta, hogy néhány képet újból adjanak elő. Az ambiciós mozikezelő, aki drámai kartársainhoz különösen abban hasonlít, hogy irtózatoss hosszú hajat viselt, méltányolta az előkelő társaság érhető kulturszomjuságát és hajlandó volt azt ki is elégiteni. Ki is elégitette: egymást érték a képek, a társaság mind lakesebben gyönyörködött — amikor egy irtózatoss robbanás hallatszott. A kinematográf felrobbant. Vad pánik támadt erre. A gázlángok hirtelen kilobbantak és a társaság tagjai rémülten menekültek és szerencsésükre ki is érték az utcára, anélkül, hogy megsérültek volna.

A robbanás ereje oly nagy volt, hogy az egész házat megreszkettette, fölverte a többi házak lakóit és a néhány lépésnyire lévő rendőri helyiségekig is eljutott. Ekkor már a Jenő herceg utcára néző ablakokból valóságos lángoszlopok csaptak ki, amelyek irtózatoss hőséget terjesztettek. A kávéházakból, mulatóhelyekből és a szomszéd házakból tömegesen futottak össze az égő kávéházhoz és a randőröknek csak a legnagyobb erőlködéssel sikerült a tömeget az utca másik felére szorítani és ezáltal a bekövetkező nagyobb szerencsétlenségnek elejét venni.

Mintegy negyed óra múlva érkezett a helyszínre a tűzoltóság, amely a tüzet körülbelül félórai munka után eloltotta.

Javasz felé.

(Fővárosi divatlevél.)

Budapest, február 25.

Mi sem nevetségesebb, mint amikor egy hölgy azt mondja: „nem törődöm a divattal.” Ha van, aki ezt komolyan mondja, az vagy zsémbes, vagy öreg, idejét mult valaki, ezek pedig igazán száműzve vannak a divat világából. A divat egyében se fáradozik, minthogy elfeledtesse, hogy van kor és ezerféle művészetét arra használja fel, hogy a szépséget és fiatalságot kellő világításba helyezze és fedje az „idő vasfogának” nyomait. Az előbbi nem nehéz feladat, mert amilyen könnyű „Katót táncba vinni”, ép oly könnyű érvényre juttatni a fiatalos szépséget.

Az idősebb s az idős nőnek ellenben annál nehezebb a sora; neki nagyon sokat kell gondolkoznia, amíg a külső megjelenése megfelelően *comme il faut*. És ebben van a nőnek a legnehezebb feladata. Mert hiába! Megvétnie mindenkinek kell, ez elől csak a halál óv meg bennünket, már most az a fődolog, hogy mértósággal tudjuk elviselni a vénséget. Amilyen szép és megnató dolog, ha egy esetleg ünnepezt szépséget lassan elhervadni látunk és látjuk, mint igyekszik az átmenetet az öregség felé lassan, nemes megadással előkészíteni, ép oly nevetségesebb és bántó, ha a jó izlést sértő módon látjuk erőlködni azt a vénülő nőt, aki mindenáron fiatal akar maradni. Kendőzi az arcát, festi a haját, riktóan öltözködik s a szíve mélyéből gyűlöli azt, akinek mindegyre még nincs szüksége. „Könnnyű neked, mondja a fiatalabbnak, neked nem kell cifrázkodnod, téged diszit a fiatalságod.”

Ebben a mondásban tengersok az igazság, de azért az idősebbnek sem kell „cifrázkodnia.” Igyekezzenek a jó izlés korlátain belül csinósítani magát, ehhez minden nőnek joga van, de ne akarja a nyarat belevarázsolni az őszbe, mert hiszen megvannak az ősznek is a maga szépségei és néha a hervadó virágnak olyan szépségei vannak, melyek vetélkednek az ifjúság adományaival.

Sokkal tovább megőrzi a nő a szépségét és még az üdeségét is, nem azzal, ha kendőzi magát, hanem ha sportol, ha edzi a testét és sokat van a szabad, friss levegőn. Hogy ez mennyire átment a köztudatba, ez a közelgő tavaszi divatból is kitetszik. A jobb idő közeledtével azt reméljük, hogy sokat bolyonghatunk a szabadban és erre a vágyunkra vannak tekintettel a szabóink, amikor megint érvényre juttatják az ugynevezett „kosztümöt”, a kabátot és szoknyát, amely egyike a divat leggazdaságosabb alkotásainak.

A bluzdivat következtében, amely az utolsó évek alatt olyan óriási módon fejlődött, óriási szerepe van a szoknyának is, melyhez minden bluz alkalmas. A legszebb persze erre a célra a sima szövetből készült szoknya, amelyet zsinórozás diszit; de nagyon szép a bordűrös szövet is, melyből köpenyt is készítenek. Nem szabad elfelejtenünk annak a megemlégetését, hogy a legtöbb köpenyen és kosztümkabátom kimonóujj látható, vagy legalább is a nagyon meg-bővített ujjkivágás.

Ugyanilyen formájuk van az elegáns ruháknak is és a menyasszonyi ruháknak, amelyek mindig a nemes egyszerűségükkel tűnnek fel, kimonóujjuk van. Az elői szétnyitló felső kabátokat különböző hosszúságban viselik, a „liftboy zekétől” egészen 110 cm. hosszúságig. Disznek legkedveltebb a kézi zsinórozás, de az applikálás, a himzett túll, a rojt és a bojt is nagyon keresett disz.

A ruhákat tavaszra leginkább egyszínű posztóból készítik, de kedvelt a mintás és bolyhos angol szövet is, vagyis: megint úgy vagyunk vele, hogy divatos ez is, amaz is, csak tudjunk magunknak megfelelőt válogatni belőle és ami szép, az divatos is lesz mindig, míg ellenben nem mindig szép az, ami divatos.

ARADI KABARET.

*

Román a megszokás hatalmáról.

A mai napon öt millimétről kiderült, hogy állandóan hamisítják a tejet.

A millimétri a tejet
Szállítja este, reggel,
Szállít kannával, sőt ha kell
Lábossal és üveggel.
A millimétri szende nő
És sváb az anyanyelve,
Továbbá mindig vizet önt,
Sok vizet önt a tejbe.
Es hogyha eljő néhasap
A hatósági vizsga:
Kisül, hogy a tej és a nő
Hamis, hamis, hamiska!

A millimétri dada lett
Egy holdvilágos este,
Mikor, mint ábrándos leány
A csillagokat leste.
A millimétri dada lett
És ahogyan szokásos:
Egyszerűen dadanak állt
Egy fényes uri házhöz.
A mama kifaggatta őt
És kisüté a vizsga,
Hogy az esetnek az oka
A Mis . . . , a Mis . . . , a Miska.

A csecsemő buzgón szopott,
De mindhiába tette,
Fogyásnak indult csakhamar
Parányi, gyenge teste.
Marienbadi kura sincs,
Mi ilyen jól fogyasszon:
Orvost hozat tehát legott
A zord nagyságos asszony.
Az orvos a dadára néz,
De jól üt ki a vizsga: —
Ez így van, ha a doktor ur
Hamis, hamis, hamiska.

A rejtély mégis kiderült, —
Nem tudni, hogy miképen:
A megszokás hatalma volt
A rejtély kulcsa épen.
A hamisítástugyanis
Ugy megszokta a nőcske,
Hogy tej helyett a csecsemő
Vizet szopott beidő!
Vizet szopott beidő!

— zab.

TARKASÁGOK.

*

A vizontlátásra, ha elfér! Egy előkelő aradi könyvkötészeti üzlethelyiségebe a minap beállított egy gyászruhás ur.

— Koszorúszalagot szeretnék rendelni! — mondta. Itt a szalag tessék rányomtatni aranyos betűkkel ezt a feliratot: A vizontlátásra az égből!

— Az üzletvezető megnézte a szalagot és fejcsóvalva válaszolt:

— Nagyon hosszú ez a mondás. Nem hiszem, hogy erre a rövid szalagra rá lehessen nyomtatni.

— Hát, ha nem lehet, akkor csak ennyit írjanak rá: A vizontlátásra! A koszorút ide fogom küldeni, tegyék rá a szalagot és küldjék el X. ur ravatalára!

A gyászruhás ur ezek után távozott, az üzletvezető pedig leküldte a szalagra nyomandó szöveget a műhelybe, ráírva a papírosra: „Ha elfér.” Tudniillik csak akkor nyomandó az egész szöveg.

Igy történt, hogy az X. ur koporsóján megjelent a következő feliratu koszorú:

A vizontlátásra az égből — ha elfér!

Az újdonságok. Vig társaság gyűlt össze tegnap este a Központi szálloda éttermében: a mozi tegnap esti premijéről jöttek. Köztük volt a mozi ügyvezető-igazgatója is, aki Liphay Károly nagyváradi hírlapíróval ült egy asztalnál. Liphay tudva levőleg szintén mozitulajdonos.

Egyszerre megszólal Liphay:

— Hát hiszen nekem is vannak ám kitűnő újdonságaim! Csupa vadonatúj újdonság! Például Jézus élete, Ádám és Éva a paradicsomban, Mamuthok az Eufrátes partján. És így tovább . . .

Egy komoly párbaj. A minap az aradi aranyifjuság két tagja valami női kérdés fölött erősen összezdördült. Az ügyet nem lehetett békésen elintézni. Négy jól térsült ur órák hossza tanakodott, hogyan lehetne békésen eljegyzőkönyvelni a dolgot, a tanakodás azonban semmi eredményre nem vezetett. Végre is pisztolypárbajban állapodtak meg.

A párbaj a csálai erdőben folyt le. A vezető segéd felállította az ellenfeleket, felszólította őket, hogy béküljenek ki, de a két aranyifju báran nemet intett. A vezető segéd tehát el kezdett számolni:

— Egy . . .

Az első számú aranyifju felemelte a pisztolyát és a második számú aranyifju felé fordította a csövét.

— Kettő . . .

Az első számú aranyifju határozottan célba vette a második számú. De ebben a pillanatban megszólalt a második aranyifju. Reszkető hangon, de kihívólag kérdezte az ellenfelétől:

— Célzás akar ez lenni?

A Sulkovszki válópör.

Kimondták a választ.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 25.

Öt esztendő óta húzódó a d. tan családi viszálykodást vitt közelebb a b. fejéhez az az ítélet, amelyet ma hozott meg az aradi kir. törvényszék egyik polgári tanácsa. A Tagányi Sándorné szül. Sulkovszki Ida hercegnő és férj között folyó hercegnő második fejezete zárodott le ezzel az ítélettel. Tudvalévő dolog, hogy a hercegnő esztendőig pörösködött férjével gyermeke miatt, akit végre is az apának ítélt oda az aranyos. A hercegnő férjétől való különválása alkalmából a gyermekéért indított pörön kívül vádkereseteket is adott be férje ellen, aki azonban kijelentette, hogy nem hajlandó elválni, mert nem kívánja nejét azzal megörvekedeztetni, hogy sz. badda tegye.

A válópör, amelyben a hercegnő Pollatsek Alfred budapesti ügyvéd és Polónyi Géza, Tagányi Sándor dr. és pedig Steinhardt Mór dr. képviselők, azért mintegy hat hónappal jutott abba a sádumba, amelyben a bíróság első érdemi ítéletét megadta. A bíróság ugyanis hat hónapra agyától és a z. áltól különválasztotta a feleket. A hat hónap leletével, miután közben a békettétési tárgyalás eredménytelen maradt, a mai napon újból foglalkozott a házasság felbontásnak ügyével az aradi kir. törvényszék, amely ezúttal meghozta ítéletét is.

Az ügyről-ronse Lehman Viktor törvényszéki bíró már egy hónappal ezelőtt a nagyterjedelmű aktacsomó tanulmányozásához és egy hevi szakadatlan munka után készítette el az ítélet tanács elé terjesztett jelentését, a

melylyel a tanács zárt ülésben foglalkozott. A referens bíró jelentésében azt indítványozta, hogy a házasság bontassék fel, még pedig a férj hibájából. Ezt a javaslatot a tanács magáévá is tette és ily értelemben hozta meg az ítéletet, amelynek különösen érdekes része az indokolás.

Az indokolás ugyanis kimondja, hogy a tanuvallomásokból kitűnőleg Tagányi Sándor durván bánt nejevel és őt több ízben tettelegesen is bántalmazta. A feleség hercegnő által hivatkozott tanúk közül különösen a hercegnő volt komorabja vallott terhelőleg Tagányi ellen, több a nyilvánosság elé nem tartozó, tulságosan intim részleteket mondva el azon okokról, melyek a válás alapját képezik. A bíróság ezen vallomásokot tekintette döntő bizonyítéknak és ezek alapján mondta ki a válást a férj vétkeességéből, kötelezve őt egyszermind a perben felmerült összes költségek viselésére.

A tanácsban Szabó István törvényszéki bíró elnökölt, szavazó bíró Jaki Sándor volt.

Értesülésünk szerint Tagányi ügyvédje az ítélet ellen felebbezést nyújt be azon az alapon, hogy az indokolásban felhozott okok törvényszerű válópöröknek nem tekinthetők.

HIREK.

Sorozások a megyében.

Arad, február 25.

Nemsokára vig muzsikaszó, jókedvű dalolás veri fel az aradmegyei falvak csendjét. Remegve lépnek a sorozó bizottság elé a legények és nagyot dobban a szívrük, ha elhangzik ez a sokat jelentő szó:

— Tauglich!

A sorozás színhelyéről szolgáló korema udvarán cifra pánelikát árulnak. A besorozott legény földig lógó tarka szalagokkal díszítik fel kalapját és ötösével hatóságával dalolva megy végig az utcákon:

— Miled elvitték a legények elejét . . .

Máskor megbüntetnék őket a lármás viselkedésükért, most elűri a hatóság. Majd megtanítják katonásknál, gondolják. O then pedig sirva borul a regruta nyakába az édesanyja.

Jön a sorozás, amely a megye járásaiban az alábbi napokon fog megtörténni:

Aradi járás: Március 21., 23., 24., 26., 27. Polgári elnök Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán, hadkötelesek száma 800.

Elekői járás: Március 2., 3., 4. Polgári elnök Schill József főjegyző, hadkötelesek száma 685.

Kisjenői járás: Március 6., 7., 9., 10., 11., 12. Polgári elnök Kokas József kir. tanácsos, hadkötelesek száma 1200.

Világosi járás: Március 14., 16., 17., 18., 19. Polgári elnök Heppes Aladár tb. megyei főjegyző, hadkötelesek száma 914.

Ternovai járás: sorozás Pankotán: Március 21., 23., 24. Polgári elnök Boros Iván tb. főszolgabíró, hadkötelesek száma 611.

Borosjenői járás: Március 26., 27., 28., 30. Polgári elnök Darányi János tb. főszolgabíró, hadkötelesek száma 805.

Borossebesi járás: Április 1., 2., 3., 4. Polgári elnök Almay Ovíver törv. hat. biz. tag, hadkötelesek száma 771.

Nagyhalmágyi járás: Április 6., 7. Polgári elnök Heppes Aladár tb. főjegyző, hadkötelesek száma 335.

Radnai járás: Április 9., 10., 11. Polgári elnök Schill József varmegyei főjegyző, hadkötelesek száma 659.

Pécskai járás: Április 15., 22., 23., 24., 25. Polgári elnök Boros Iván tb. főjegyző, hadkötelesek száma 874.

Eszerint 7454 hadköteles kerül sor alá 1908. évben Arad megye területén; legtöbb hadkötelest a *Kisjenői* járás ad, számszerint 1200-at.

Az *aradvárosi* sorozások időpontja a helybeliek számára március 2., 3., 4., a vidékiek részére pedig március 5.

— **Vérengző katonatisztek.** *Kézdivásárhelyről* jelentik: *Soós* János honvédhadnagy ma hajnalban a *Vigadó* kávéház előtt karddal megtámadta *Tóth* István földbirtokost és karján erősen megsebezte. A földbirtokos a kardot dulakodás közben kicsavarta a hadnagy kezéből, mire annak segítségére sietett *Földes* Gyula százados is. Az esetnek szemtanúja volt *Csera* Aladár szigorló jogász, aki látva *Tóth* veszedelemes helyzetét, a századoshoz futott, hogy megakadályozza őt kardja használatában. Ez azonban akkor már kirántotta kardját és a jogász felé sujtott, akit nyakán súlyosan megsebesített. A viaskodásnak a kávéház személyzete vetett véget, amely megakadályozta a vérengzés folytatását. Az eset a városban nagy feltűnést keltett és általában elítélik a tisztek botránys viselkedését, mert szemtanúk igazolják, hogy a verekedést a katonatisztek kezdték. A vérengző tisztek ellen a katonai hatóság az eljárást megindította.

— **Brown ur és neje.** *Brown ur és neje* — senki más, mint *Széchenyi László* gróf és *Vanderbilt Gladys*. A nevezetes házaspár ilyen inkognitóban utazik, hogy elterelje a feléje irányuló kíváncsiságot. A *Kaiserin* *Augusztia* *Viktória* német gőzös vasárnap délután négy órakor érkezett *Cherbourg*-ba *New York*-ból. Ezen a hajón jött Európába *Széchenyi László* gróf és felesége, *Vanderbilt Gladys*, akik azonban nem a maguk nevében szerepeltek, hanem, hogy az utasok tulságos érdeklődését elhárítsák, *Brown ur és neje* néven utaztak. A *Cherbourg*-ba érkezett gőzösről már nem voltak, mert vasárnap reggel *Plymouth*-ban partra szálltak s onnan *London*-ba mentek. Onnan *Calais*-n keresztül fognak *Páris*-ba utazni. *Páris*-ból pedig egyenesen *Budapest*-re jönnek. Szóval, már jönnek, jönnek, közelednek. Itt említjük meg, hogy az öreg *Vanderbiltné* ismét beszéltet magáról. Azt a hírt, hogy egy *Hadik* grófhöz megy feleségül, megcáfolták. De azért valaminek kell lenni a dologban, mert az öreg *milliomosnőtől* ép a napokban kapott egy *budapesti* híres ügyvéd — ki egyúttal képviselő is — egy házassági szerződést — azzal az utasítással, hogy azt a magyar törvények érvényességének megfelelőleg átalakítsa.

— **Eljegyzés.** *Radnai* *Margit* kisasszonyt, *Radnai* *Manó* dr. csányi körorvos bájos leányát eljegyezte *Ausztérweil* *Mór*, a *Barta Jenő* cég belfagya.

— **A váltóhamisító milliomas.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Csudnay* *Emil*, akinek neve pár hónappal ezelőtt egy színésznővel történt szerelmi botránys révén sűrűn szerepelt a lapok hasábjain, most újabb botránysba keveredett. *Csudnay*, aki jelenleg a fővárosban huszárönkéntes, a múlt év október havában pénzszavakkal küzdött és *Greiner* *Pál* fehérneműtisztítóhoz fordult, aki már egy ízben nagyobb összeget kölcsönzött neki. *Greiner* szerzett is ezerháromszáz korona váltókölcsönt két heti lejáratra, de a pénzből csak hétszáz koronát fizetett ki *Csudnay*-nak, a többit az önkéntes régebbi adósságai fejében magának tartotta meg. *Csudnay* a váltón felül kötelezvényt adott, hogy ha két héten belül az ezerháromszáz koronát meg nem fizetné, akkor tízezer koronát érő autómobilja *Greiner* tulajdonába megy át. A lejáratkor *Csudnay* nem tudott fizetni, *Greiner* pedig követelte az autómobil, amelyet annál kevésbbé

kaphatott meg, mert az nem is az önkéntes, hanem édesanyja tulajdon. Erre *Greiner* *Csudnay* ellen a 16. huszárezred parancsnokságánál, ahol *Csudnay* szolgál, feljelentést adott be. Az ezredparancsnokság az ügyben vizsgálatot rendelt el a csalással vádolt önkéntes ellen. Időközben *Csudnay* is feljelentést adott be a rendőrségen *Greiner* ellen, mire az ezredparancsnokság a maga vizsgálatát az önkéntes feljelentésének elintézéséig felfüggesztette. A rendőrség most *Greiner* ellen folyamatba tette a nyomozást.

— **Csaló postahivatalnok.** *Fiumé*-ből jelentik: Az itteni postán ma két fiatal hivatalnok szabálytalanságot követett el, amiért őket állásuktól felfüggesztették. Az egyik *Szalai* *József* postagyakornok, aki egy a fiumei kereskedelmi bank által feladott ajánlott levelet, amelyben egy zágrábi cégnek szóló, tízezer koronás utalvány volt, elsikkasztott, mert azt hitte, hogy pénz van benne. Mikor látta, hogy csalódott, az utalványt megsemmisítette és eldobta. A sikkasztást csakhamar felfedezték és a fiatal gyakornok ellen megindították az eljárást. A másik *Pap* *Alajos* postatiszt, aki egy fiumei újságíró által egy trüszti lapnak feladott hosszabb táviratot nem küldött el, de az érte járó díjat beszédte és elajánlotta. Őt is felfüggesztették és vizsgálatot indítottak ellene.

— **A dánosi cigányok ügye.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A dánosi rablógyilkosság ügyében a vádirat elleni kifogások benyújtásának határideje ma lelelt. A hivatalból kirendelt tizenhét védő közül egy sem élt kifogással. A cigányok ügyéhez tehát most csakis a főváros hiányzik. A pestvidéki törvényszék elnöke megkérte *Fazekas* *Ágoston* pestmegyei alispánt, hogy a fővárosi bíróságra engedje át a megyebizottság közgyűlési dísztermét, mert a törvényszék olyan helyiséggel, ahol a rengeteg vádlottat, védőt, esküdteket és tanukat elhelyezhetné, nem rendelkezik. Az alispán a termet átengedte és itt fogják a fővárosi tárgyalást megkezdni, valószínűleg április huszonegyedikén.

— **Égő folyó.** Mint a *Würzburger* *Generalanzeiger* jelenti, *Würzburgen* szombaton a *Feldsthal* utcaszegleten a sikos kövezeten felborult a *Vacuum Oil Comp.* petróleum szállító kocsija és az esés következtében betörtött bordájú tartánykocsiból 20 hektoliter petróleum ömlött ki az utcára, melyet az olvadó hóvíz a *Kahl* folyóba vezetett le. A hatóság ezt nem vette figyelembe és minthogy éppen gyermekek játszadoztak a folyó parton, az egyik égő gyújtót dobott a petróleummal elegyedett folyóvízbe, mire az több emeletnyi magas lánggal, nehéz fojtó, kormos és félelmetes füstfelhővel meggyuladt, pusztulással fenyegetve az egész városrészt. Csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel tudták a tüzet lokalizálni, amely így szerencsére nem követelt emberáldozatot, de ha a petróleum történetesen a szennyvízelvezető csatornában gyuladt volna meg, akkor a bekövetkezendő robbanás kiszámíthatatlan következményekkel járt volna, mely az egész városrészt romba döntheti. Különben eddig is számos helyről nyertünk értesítést a *Vacuum* petróleumkocsijai által előidéztet szerencsétlenségekről, mely számos helyen tetemes emberáldozatot is követelt, már pedig nem érdemes egyetlen egy ember csontját sem feláldozni az amerikaiak gazdagításáért. Így ír a német sajtó, a melynek közleménye itt annál inkább tarthat érdeklődésre számot, mert a nevezett amerikai társaság tudvalevően *Arad*-on is meg akarja honosítani az ily petróleumszállító kocsik működését.

— **Alvinczy Sándor a kartársai ellen.** Több ízben megemlékeztünk már arról a kampányról, melyet *Alvinczy* *Sándor* középiskolai tanár indított azért, hogy az általa betegnek mondott közoktatásügyi állapotokat meggyógyítsa. Több beadványt intézett a közoktatásügyi miniszter-

hez, amely beadványokban neveket, tényeket említett föl állításainak bizonyítékául. Legutóbb ismét letett ilyen panaszt *Apponyi* *Albert* asztalára. Ebben a panaszban a nagyváradi reáliskola tanáraitól mond el rettenetes dolgokat. Ime néhány példa: 1. Homolya *István* tanár tanulókkal mivellette szülőjét. Akik a robot alól kivonták magukat, azokat üldözte. A tanulókat ok nélkül verte, ütötte. 2. *Tóth* *Mihály* tanár embertelen bánásmóddal menekülésre, válasra kényszerítette előregedett nejét s felnőtt leányait is elkergette aháztól. Utóbbiak kénytelenek voltak cselédeknek beállani, majd nyilvános házba kerültek. Az állami főreáliskola növendékei itt érintkeztek tanárjuk leányaival. Mikor pedig a beteg leányok a nagyváradi kórházban kezeltettek, *Tóth* *Mihály* tanár csak annyit törődött az esettel, hogy protekcióból leíratta a városi tanács által reá kivetett gyógykölségeket. 3. A rajztanár évek során át pénzt szedett a kiadott rajzminták után s az egész órán át rajzeszközökkel szatócskodott. 4. *Vidovics* *Béla* tanár szigorú osztályzással terrorizálta a tanulókat; azonban lakásán villámhárítónak tanfolyamot szervezett. 5. *Maresch* *Károly* nagyvendég-lősnek két öccse járt a főreáliskolába és tanárok jártak hozzá enni, inni, dinom dánomozni — fizetés nélkül. A tanárok közül érettségi előtt többen a módosabb szülőket arra kényszerítették, hogy váltókat zsíráljanak. 6. *Kain* *Félix* tanár annyira ezüzlött, hogy meg cipője sem volt, hanem egy pár rongyos kalucsáit kötözgetett madzaggal lábához és így járt előadásra — többnyire részegen.

— **Üngyilkosok.** *Makó*-ról írják: *Papp* *Is* *ván* *makói* gazdálkodó az utóbbi időben ivásnak adta magát és emiatt családjával örökös viszályban élt. Tegnap ittas állapotban tért haza és emiatt felesége ismét összeveszett vele. *Papp* öntudatlan állapotában felakasztotta magát és meghalt. Öt gyermeket hagyott árván. — *Szalma* *Pál* földesúri gazda, ki szorgalmas és józan életű ember volt, tegnap életuntzágából öngyilkossá lett.

— **Felrobbant löporraktár.** *New York*-ból jelentik: *Puerto* *Platan*-ban, *Domingo* északi partján rettenetes robbanás történt. Óriási mennyiségű lőpor vigyázatlan kezelés következtében felrobbant és óriási pusztítást vitt véghez. Egy keresztesre összegyűlt társaságból mintegy negyven ember megsebesült és néhányan meghaltak. A robbanás a megkeresztendő csecsemőt is megölte. Több ház rombadott. A városban az a hír terjedt el, hogy a robbanást bűntényre kell visszavezetni.

— **Gyilkosság a templomban.** *London*-ból jelentik: Egy brutális gyilkosságról, melyet *Danverben*, az ottani római katolikus templomban követtek el, következőket jelentik *New York*-ból: A hívek közt, kik vasárnap résztvettek az arvacsorában, volt *Guanacote* *Giuseppe* olasz anarchista is. A lelkész ép átnyújtotta *Guanacote*-nak az otylát, amikor az olasz durvakáromkodással felugrott, revolvert rántott és közvetlen közelből rálőtt a lelkészre. A lelkész szó nélkül összerogyott és meghalt.

— **Üldözött forradalmárok.** *Pétervárról* jelentik: A rendőrség még folyton tömegesen tartóztat le terroristákat. Tegnap estig kilencvenhat embert tartóztatnak le, de ezek nagyrésze bebizonyította ártatlanságát, mire szabadon bocsátották őket. A többieket a *Péter* *Pál*-erődbe vitték és ott cellákban helyezték el őket. Ebben a cellabörtönben tegnap zavargások törttek ki, miközben a foglyok különböző butorokat széttördöster. A tömeges letartóztatásokra a nemrég *Finnországban* elfogott *Bogdanov* csendőrszolgátartott okot, aki, amikor letartóztatták, bombával akart védekezni.

— **Üngyilkosság a Népszínházban.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A Népszínház előcsarnokában, közvetlen az előadás vége előtt lövés dördült el. Egy öreg ember, aki már régen sétált a csarnokban, bevonult a lépcső alá egy fülkébe és ott halántékán lőtte magát. Szerencsére a színházban nem hallották a lüvés zaját, mert ebből pánik keletkezhett volna. Az élet-

untat kihallgatni eddig nem lehetett. A rendőrség csak annyit állapított meg, hogy Pájer János 65 éves fodrász. A mentők a Rókus-körházba szállították. Sérülése életveszélyes.

— **Köszönetnyilvánítás.** Az aradi „Magyarvárosi jótékonycélné asztaltársaság” volt szives az aradi 1848/49-es honvédegylet pénztár gyarapítására 46 koronát adományozni. Az aradi 1848/49-es honvédegylet ezton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. *Simay István*, egyi. elnök, *May Soma*, jegyző.

— **Rumcompositio** 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 80 kr. *Vojtek és Weisznál.* 191

A cipéssztrájk utójátéka.

Eltélt izgató.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 25.

Egy érdekes epizódja játszódott ma le az aradi kir. törvényszék előtt annak az áldatlan harcnak, amely a múlt évben tört ki az aradi cipéssztrájk és segédek között. Egy gyűlésen, amelyen ugy a munkaadók, mint a munkások jelen voltak, *Schiesz Antal* cipész segéd heves beszédben izgatott a munkaadók ellen. A törvényszék a lázító segédet *tizenegy napi fogházra* ítélte.

Az ügy előzményei a következők:

A cipész munkások és munkaadók a múlt év nyarán állandó harcban álltak egymással. A felforgó ellentétek kisgyenyítésére a cipéssztrájk felbivást bucsátoltak ki, hogy a mesterek és segédek július huszonötödikére az ipartestület nagytermében tartandó gyűlésen jelenjenek meg. Mindkét tábor nagyszámu hívekkel vonult fel és több szónok igyekezett az egyezséget létrehozni. A segédek között azonban nagyon puskaporos volt a hangulat és amikor egy cipéssztrájk javában a békés megállapodás szükségéről beszélt, *Schiesz Antal* cipéssztrájk felugrott az emelvényre és lázító beszédben kelt ki a munkaadók zsarnoksága ellen.

— Ne tárgyaljunk barátaink tovább a munkaadókkal, kiáltotta, mert azok semmiféle fegyvertől nem riadnak vissza, ha a munkások kihasználásáról van szó. A munkaadók a munkásoknak soha sem adták meg egyetlen jogos követeléseiket sem. *A munkaadók csak tanderelek*, akik elkotyavayelik a munkások készítményeit. *Harcoljunk minden erőnkkel ellenük és ne álljunk tovább szóba velük.*

Az izgató beszéd nem maradt hatás nélkül és mint ismeretes, a munkások sztrájkba léptek, amely hosszú ideig tartott, míg végre méltányos egyezséget kötöttek a munkaadókkal.

Schiesz Antal ellen az ügyészség izgatás miatt eljárást indított és így került ma a cipéssztrájk a vádlottak padjára.

A Köller János kir. ítélőtáblai bíró elnöklése alatt megtartott főtárgyaláson a vádlott tagadta, hogy izgatott a munkaadók ellen, de a kihallgatott tanúk, akik hallották a lázító beszédet és az inkriminált kifejezéseket, ellene bizonyítottak.

A törvényszék ezek alapján *Schiesz Antalt Pogonyi Nándor* kir. alügyész vádbeszéde után izgatás vádjára miatt tizenegy napi fogházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabonavasár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, február 25.

A bőséges csapadék párosulva szélvészsel, a gabonatorzsdén kedvezőtlen megítélés alá esett. Azonban ez a nézet nem általános és ma a mezőgazdasági állapotot jobbadára kedvezőnek jelzik. Noha ezen állításban sem bízunk. A gabonauzlet irányzata csendes.

A mai piacon elkelt:

3—400 mm. buza 10 80—11—
3—400 mm. tengeri 5 80—5 85
Néviogés jegyzés:
Rozs 9 70
Zab 7—
Árpa 6 80

A gabonáarak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 25.

Kevés forgalom. Amerika 1 és háromnyolccaddal magasabb. Változatlan árák.

Az árák 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprillisa	11.70—11.71	11.65—11.66
Buza októberre	9.82—9.83	9.78—9.79
Zab áprillisa	7.78—7.79	7.70—7.71
Rozs áprillisa	10.36—10.37	10.30—10.31
Tengeri májusra	6.59—6.60	6.56—6.57

Zárlat 6 órakor:

Oszták hitelrészvény	641.—
Magyar hitelrészvény	775 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 25. —

Magyar elsőrendű: Orosz nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; Német nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 118—120 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 120—121 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 120—122 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertesétszám: Február hó 21. napján volt készlet 21.059 darab, február 22. napján főlháltatott 754 darab, február 22. napján elszállítatott 50 darab, február 24. napjára maradt készletben 21.773 darab. A hizott sertés üzlet irányzata: Nyugodt.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Nemzeti Színház.

Szerda, 1908. évi február hó 26-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Írták: Dörrmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzette: Strauss Oszkár.

SZEMÉLYEK:

XIII. Joachim Szathmári A.	Niki, hadnagy Faludi K.
Heléna, anyja Wlassák V.	Friderika Zalai Margit.
Lotár, csecse Leövei Leo.	Steingruber Kállai Jolán.

Kézbevevő este 7 és fél órakor.

Uránia színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságter mellett.)

Műsor 1908. február hó 26-án:

1. A bohóc kötelessége. Dráma. — 2. A kőkisérlet. Szemzációs. — 3. A kutyák mint rendőrök. Természet után. — 4. Hajsza a parka után. Kacagató. — 5. A harmincéves háboru. Érdekesítő. — 6. Az ezredes ur meséi. Mulattató. — 7. Műsoron kívüli szám. — 8. Kék szakállu herceg. Operett.

Előadások délután 5 órakor és este fél 7 órakor.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Este fél 9 órakor: *Jézus Sieto.* Felolvasással, zenével és énekkel. Felemelt helyekkel.

NYILTTER.*

Özv. Dr. Remetey Fülöpp Károlyné született Adamcsok Julia, a saját, valamint az alólírottak nevében is megtört szívvel tudatja, hogy a forrón szeretett kedves férj, testvér, nagybátya, vő, nagypapa, rokon és barát

Dr. REMETEY FÜLÖPP KÁROLY

hites-ügyvéd

f. évi február hó 24-én, délután 5 órakor, életének 68-ik évében, a mindenható rendelkezéséhez képest jobblétre szenderült.

A megboldogult földi maradványai f. hó 26-án, délután 3 órakor fognak a Kossuth-utcai 58. számú gyászszobából a református hitvallás szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyughelyére helyeztetni.

Aldott legyen emléke!

Aradon, 1908. évi február hó 24-én.

Bayer Györgyné szül. Remetey Fülöpp Ilona, Remetey Fülöpp Dezső, gyógyszerész, gyermekei. Bayer Ilonka férj. dr. Telmán Sándorné. ifj. Bayer György, Remetey Fülöpp Dezső, Remetey Fülöpp László, Remetey Fülöpp Tibor, unokái. Bayer György gyógyszerész, veje. Remetey Fülöpp Dezsőné szül. marosjarai Rozsnyai Aranka, menyje, özv. Adamcsok Mihályné, anyósa. Vujovits György, gőzmalomtulajdonos és neje született Adamcsok Zsuzsanna, Juhász Ignác, miniszteri pénzügyi tanácsos és neje szül. Adamcsok Mária, Fekete József, szövetkezeti tisztviselő és neje szül. Adamcsok Jusztina, Adamcsok Árpád, villanyműszerész, Jeszeniczei Jankovich Béla és neje szül. Adamcsok Ninuska, sógorai és sógornői. Özv. Szabó Lajosné szül. Remetey Fülöpp Mária, testvére. Remetey Fülöpp Görög Gyula, főreálisk. tanár és neje, unokatestvére. 1073

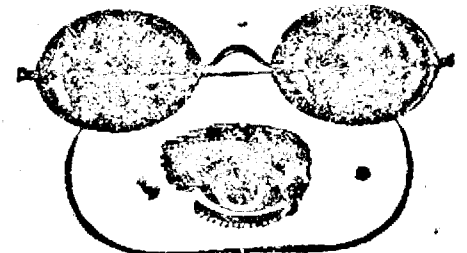
Csutak Károly és fia első temetés-rendző intézete. Arad, Szabad-ágyter 20.

Elsőrendű látászerész üzlet.

DICK-SAMU

Órák és látászerész

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Kiad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látcsöveket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek arany ezüst, nickel és tekerésként csont keretekben legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2113

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül
mélyen leszállított

OCCASIO ÁRAK!

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Egy vég vászon kitűnő minőség	frt. 3.15
Rumburgi vászon uri nadrágra vége	frt. 3.85, 4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	frt. 5.80, 6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi vászon minden célra alkalmas	9.75, 11.75
Teljes vég kanavász szintartó kitűnő mi- nőség	4.90, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon kitűnő minőség	4.80, 5.50, 6.50
Teljes vég chiffon Schrol legfinomabb	6.85, 7.90, 8.95
Lepedővászon egy szélben varrás nélkül	6.85, 7.50
Lepedővászon gyepen fehérítve	9.50
6 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 6 szalvéta	1.85, 2.85
12 személyes cérna damaszt étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	5.—, 6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damaszt kávés-teríték abrosz és 6 szalvéta	1.35, 1.66, 2.85
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt. 1.44
6 darab vászon pohártörő	frt. 88.—, 1.25
6 darab flanel pohártörő	kr. —48
Alkalmi vétel rouge paplan most	frt. 2.72
Selyem klott óriási paplan, vattás	frt. 3.95
Flanel takaró gyönyörű mintákban	frt. 1.25, 1.65, 2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kézelő szines, vagy fehér	24 kr.
R. R. 5 rétü uri gallér, darabja	frt. —16 kr.
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	—98 kr.
D. D. Schifon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	1.12 kr.
R. R. Schifon díszes, sima, redős vagy piké mellel	1.32 kr.
R. R. Schifon háló ing	1.13 kr.
Tirol körper uri alsó nadrág 68 krajcár.	
Francia szabású himzett, gombos uri nadrág 85 kr.	
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.	
Fegyhazi kötött uri harisnya most 12, 22, 29 kr.	
Kötött gyapju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.	
Tartós uri esernyő 1 frt. 25 kr.	
Mindenki vegyen nyers selyem elegáns esernyőt most 1.75 .	

**Valamint összes raktáron lévő áruk minden
versenyt felülmuló olcsó árban.**

Vidéki megrendelések pontosan eszközölköttek.

Meg nem felelő áruért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor

alkalmi áruháza

Szabadság-tér 15. sz.

A nagy forgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

Városi hirdetmények.

3265—1908. kh.

Hirdetmény.

1892. évi május hó 21-én 31060—892. szám alatt az állatvédelem szempontjából kiadott m. kir. földmívelésügyi miniszteri rendelet az érdekeltek által leendő tudomás vétel végett a következőkben teszem közzhírré:

1. §.

Kettőnél több borjut, juhok, bárányt, kecskét, malacot s a kisebb szárnyas állatok közül négy párnál többet összekötött lábakkal, akár köz-, akár magánfogyasztás, illetőleg használat céljából szállítani, vagy vinni s mindezen állatokat, tekintet nélkül a mennyiségre, ily állapotban bárminő célra is tartani tilos.

A marhavásárra vitt borjuk és bárányok lábai azonban azon idő alatt, míg a vásár tart s a mérlegelés eszközölköttek, legalább öt centiméter szélességű hevederrel összeköthetők, mely állapotban az állatok mindenkor szalmára fektetendők.

Libák, pulykák s nagyobb szárnyas állatok összekötött lábakkal egyáltalában nem szállíthatók s azok házálás esetében csakis hónalj alatt vihetők.

Halakat keresztül fűzve szállítani, vinni vagy tartani tilos.

2. §.

Az 1. § ban meghatározott mennyiségben felül borjuk, juhok, bárányok, kecskék, malacok csakis fedett s oly kocsikban szállíthatók, hogy az állatok a kocsiban állhassanak.

E célból a kocsiknak szilárd fenékekkel kell bírnia és sem ezen, sem a kocsi oldalainak alsó részén nyílásnak vagy hézagoknak lenni nem szabad. Az oldalak felső részén $\frac{2}{3}$ része szélességben a deszkák, illetőleg lécek között tag hézagok hagyandók, hogy az állatot kívülről látni lehessen és a kocsit levegő járhatta át.

3. §.

Bárminő szárnyas állatok az 1. §-ban meghatározott mennyiségben felül csak ketreces vagy fedett kocsikon, illetőleg ketrecekben vagy kosarakban szállíthatók.

A ketreceknek úgy kell készítenie lenniök, hogy az állatok kívülről jól láthatók és megkülönböztethetők legyenek.

4. §.

Az állatok megfelelő etetéséről és itatásáról az eladó, vagy szállító, illetőleg tulajdonos gondoskodni tartozik.

5. §.

Ezen rendelet határozományaiban ütköző cselekményeket és mulasztásokat az 1879. évi XL. t.-c. alapján ezennel kihágásnak minősítem, mely kihágások elkövetői — a mennyiben cselekményök, illetőleg mulasztásuk más fennálló törvények szigorubb határozományaival alá nem esik — 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

6. §.

A jelen rendelet ellen elkövetett kihágások alapján befolyó pénzbüntetések felerészben az illető község szegényalapja, felerészben pedig a vármegyei állattenyésztés céljaira fordítandók.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatala 1908. évi február hó 22-én.

Sarlot,
főkapitány.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

799—1908. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett, 1400 korona törzsfizetéssel és 400 korona lakbér illetményvel javadalmazott irodai segédtszti állásra pályázatot hirdetek és felhivom azokat, kik az 1883. évi I. t.-c. 19. §-ában előirt képzettséggel bírnak és ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket hozzám 1908. évi március hó 5-ig bezárólag nyujtsák be.

A város szolgálatában nem állók egészségi állapotukat hatósági orvosi bizonyítvánnyal igazolni kötelesek.

Aradon, 1908. évi február hó 18.

Varjassy,
polgármester.

3312—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évi január hónapban engedélyezett italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeírási jegyzék 4 darab ívét az állami jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1908. évi február hó 17-től számítandó 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelőségnek közszemlére azal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Szegfű Manó, Polonyi János, Kulpin Márkus, Schulik Lajos, kik italmérési engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban ki-tüntetett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyujthatnak be a fentebb jelzett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelőségnek észrevételeket.

Arad, 1908. évi február hó 7-én.

A városi tanács.

3189—1908. kh.

Hirdetmény.

1908. évi november hó 25-én 85075/VII. A. 2. sz. alatt kiadott m. kir. földmívelésügyi miniszter körrendelete alapján meghagyom a gyümölcsstermelőknek és kert tulajdonosoknak, hogy a mező és kert gazdaságban nagyobb károkat okozó rovarok ellen való védekezés céljából a téli hernyó fészkeket és lepke tojásokat, valamint a vértetű és darázs fészkeket alaposan irtásuk ki. Ezen rovarok irtása már most megkezdendő és addig folytatandó, míg teljesen ki nem pusztulnak. Legnagyobb gond fordítandó a hernyó és vértetű irtásra. A cserebogarak irtására külön utmutatást bocsájtottam ki.

Figyelmeztetem az érdekelteket, hogy az, a ki a fentebb elősorolt irtásokat f. évi március hó végéig elmulasztja, úgy az irtás költségére hatóságilag lesz foganatosítva és ezen kívül az 1894. évi XII. t.-c. 95. §. k) pontja alapján 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel lesz büntetve.

Arad, 1908. évi február hó 19.

Sarlot,
főkapitány.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Könyvtárakat felszerelünk,

kiegészítünk a legelőnyösebb fel-
tétel mellett. Kivánatra új és
antiquar könyvekről jegyzéket por-
tómentesen küld **Ingusz I. és
Fia** könyvkereskedése Arad. 201

Zenekedvelők figyelmébe!

Hegedű, cimbalom, cello, fuvola és
tárogató tanulókat csekély díjazás
mellett elvállal. A tanulni óhajtok
azonnal felvételnek saját lakásán.
Merczán György tanító Csiky Ger-
gely-utca, 20. sz. 1074

Bizom abban,

hogy alaposabb megismerés után
még többre fogom becsülni. Azért
kérve kérem jelt a közeledésre de
szerdán távol vagyok. 1074

Több mint 25 év óta elismert leg-
locsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat, kőmű, rövidaru és fehérnemű üzlete

"Kék golyóhoz"

Arad, József főherceg ut II. szám
(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak:
vásznak, divatszövetek, blous selyem,
barchetek, trikó ingek és nadrágok,
sapkák, keztyűk, harisnyák, cipők,
gyermek ruhák, női és férfi ingek,
nyakkendők, ágyszerítők, paplanok,
esőernyők, stb. 515

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Új cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy
Batthyány-utca 32. szám alatt
egy a mai kor igényeinek megfelelő
cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések,
mint kész munkák a legjobb mi-
nőségű anyagból, a legdivatosab-
ban készülnek.

Ugyisint a javítások pont-
osan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását
kérve, tisztelettel 425

Márton György,
cipész.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó

Boros-Béni tér 8 sz. alatt két új
bolt és két pince. 1009

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy
**Aradon, Salacz-utca 3.
sz. a.** egy a mai kor igényeinek
mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó
gépeket, keletbelyegzőket, dombor-
nyomó sajtókat, sablonokat és min-
denféle bélyegző-festéket (Durabell-
festék minden színben.)

Készíték:

monogramokat, címereket, egyleti és
sport-jelvényeket, zászló-szegeket,
írás vésést és minden e szakmába
vágó munkát 565

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.
vésnök.

Üzleti könyvek,

a. m.: strazzák, főkönyvek, stb.
gyári raktára. Ügyvédi nyomtat-
ványok teljes lerakata. Irodai fel-
szerelések legelőnyösebben szerez-
hetők be Kerpel Izsó könyv- és pa-
pírkereskedésében, Aradon. 212

Telefon 599. 385

Diamant Ferenc

elektrotechnikai üzlete

Arad Atzél Péter utca 2.,

a színház főbejárataival szemben. Bo-
nus-udvarban.

Villanyvilágítási, oróátvitel,
telefon és csengő berende-
zés és javításokat szak-
szerűen és legelőcsőbban
végzem. Gáz- és villanycsillárok
legmodernebb kivitelben.

Továbbá Auerégők, hengerek,
villanykörték, ilyámpaszemek, tuli-
pánok, gyöngyrotok, ernyők és
szerelési anyagok legjobb minő-
ségben gyári árakban kaphatók.

Tápértékben leggazdagabb,
Hatásában felülmulhatatlan

a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 241

Fagydagánatok elmulasztására
Fagyviszketegség biztos megszüntetésére

kitűnő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobailatok, üvegje 70 fillér.

„Never“ amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető
legjobb övszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Aprócsy-tér 24. 27. * megyeházal szemben.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat 311

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és bútortasztalosok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

„Heim-ház.“

Van szerencsénk a nagyérdemű
közönségnek becses tudomására
adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően
berendeztük.

Elvállalunk épület, bútort, portál,
iroda és bolti berendezéseket a legdi-
szesebb és a legegyszerűbb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan
és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

943

Kenderesy és Paladics.

A legjobb

fedélcserép

Politzer Jonás

cserépgyárában kapható

Magyarcsanádon (Csanád m.)

Posta, távirtda és vasútállomás.

Fajtsza riparia portalis alanyon oltott,
elsőrendű, dugyókeresztű bor- és csemé-
gefaju 296

szőlő-oltványokat,

valamint gyökeres riparia portalis

szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és áraján-
lattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Kisebb

ház

a belváros közelében
megvételre ke-
restetik.

Ajánlatok „Ház“
jeligével a kiadóhi-
vatalba kéretnek.